

Ruimtelijke onderbouwing

Realisatie zonnepark 't Zonneveld

Ruimtelijke onderbouwing

Realisatie zonnepark 't Zonneveld

SEPTEMBER 2019

Opdrachtgever

LC Energy
Bronland 12
6708 WH Wageningen
T 085-0499604
E marius@LCenergy.nl
W www.lcenergy.nl

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
Postbus 53
7470 AB GOOR
T 0547 26 35 15
F 0547 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

INHOUD

1	INLEIDING	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Ligging en begrenzing plangebied	6
1.3	Huidig planologisch regime	7
1.4	Leeswijzer	8
2	PLANBESCHRIJVING	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Beschrijving huidige situatie plangebied	9
2.3	Het zonnepark	13
3	BELEIDSKADERS	17
3.1	Inleiding	17
3.2	Rijksbeleid	17
3.3	Provinciaal beleid	21
3.4	Gemeentelijk beleid	29
3.5	Conclusie	35
4	WAARDENTOETS	36
4.1	Inleiding	36
4.2	Natuurwaarden	36
4.3	Archeologische waarde	37
4.4	Cultuurhistorie	38
4.5	Water	38
4.6	Conclusie	40
5	MILIEUASPECTEN	41
5.1	Inleiding	41
5.2	Bodem	41
5.3	Geluid	42
5.4	Luchtkwaliteit	43
5.5	Externe veiligheid	43
5.6	Bedrijven en milieuzonering	45
5.7	Verkeer en parkeren	46
5.8	Vormvrije m.e.r.-beoordeling	46
5.9	Leidingen	47
5.10	Lichtreflectie	47
5.11	Electromagnetische straling	48
5.12	Warmteontwikkeling	48
5.13	Conclusie	48
6	RUIMTELIJKE INPASSING ZONNEPARK	49

7	UITVOERBAARHEID	56
7.1	Inleiding.....	56
7.2	Ruimtelijke uitvoerbaarheid	56
7.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	56
7.4	Economische uitvoerbaarheid	57
7.5	Conclusie	57

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De overheid geeft beleidsruimte

De Nederlandse overheid heeft een grote ambitie op het gebied van duurzaamheid. In het Energieakkoord is afgesproken dat het aandeel hernieuwbare energieopwekking in 2020 14% moet zijn, en in 2023 16%. De provincie Overijssel heeft het doel om in 2023, 20% van haar energie uit duurzame energiebronnen te halen. Ook de gemeente Hardenberg heeft een concrete en haalbare doelstelling voor een aandeel duurzame energie van 14% in 2020 en ambitieuze doelstellingen voor de verdere ontwikkeling van dit aandeel naar 20% in 2023, met een ondergrens van 16% zoals dat ook in het landelijke Energieakkoord is bepaald en 30% in 2030. De gemeente geeft in haar afwegingskader 'Duurzame energie kansen en kader' aan dat zonneparken een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de doelstellingen.

Een grondeigenaar heeft het plan opgevat om een zonnepark (voor een termijn van 25 jaar) te realiseren ter grootte van ruim 13 hectare, op een locatie ten noorden van de kern Hardenberg aan de Radewijkerbeek. Voor de ontwikkeling en realisatie van het zonnepark is de grondeigenaar de samenwerking aangegaan met LC Energy. LC Energy is een dochteronderneming van Low Carbon, een Britse investeringsmaatschappij gespecialiseerd in duurzame energie projecten. LC Energy is hierbij ook een samenwerking aangegaan met QING, een ervaren Nederlands adviesbureau in duurzame energie (QING heeft o.a. de bouw van Zonnepark AVR1 op de vuilstortplaats van Geldermalsen begeleid). LC Energy en haar partners hebben al meer dan 400 MW aan duurzame energie projecten ontwikkeld, gefinancierd en gerealiseerd in binnen- en buitenland.

Voor de realisatie van het zonnepark wordt een omgevingsvergunning aangevraagd, in afwijking van het bestemmingsplan (op grond van artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3° Wabo). Deze voorliggende ruimtelijke onderbouwing is onderdeel van de vergunningsaanvraag. Hierin komen alle relevante aspecten vanuit de ruimtelijke ordening voor dit project aan de orde en deze ruimtelijke onderbouwing toont aan dat de ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied is ruim 13 hectare groot en ligt in het buitengebied van buurtschap Hoogenweg, net ten oosten van de kern van Hardenberg, aan de Radewijkerbeek. Het plangebied is in gebruik voor maïsteelt en lilieteelt. De gronden zijn gelegen tussen twee watergangen en de Westeindigerdijk. Het Kanaal Almelo - De Haandrik ligt in een dijklichaam en begrenst het plangebied aan de

noordwestzijde. Langs het kanaal ligt de zandweg Kanaalweg-Oost. Aan de westkant van het kanaal ligt de wijk Baalderveld van Hardenberg. De Radewijkerbeek stroomt aan de zuidkant langs het plangebied, met aan de oostzijde enkele vrijstaande huizen aan de Volle Urenweg.

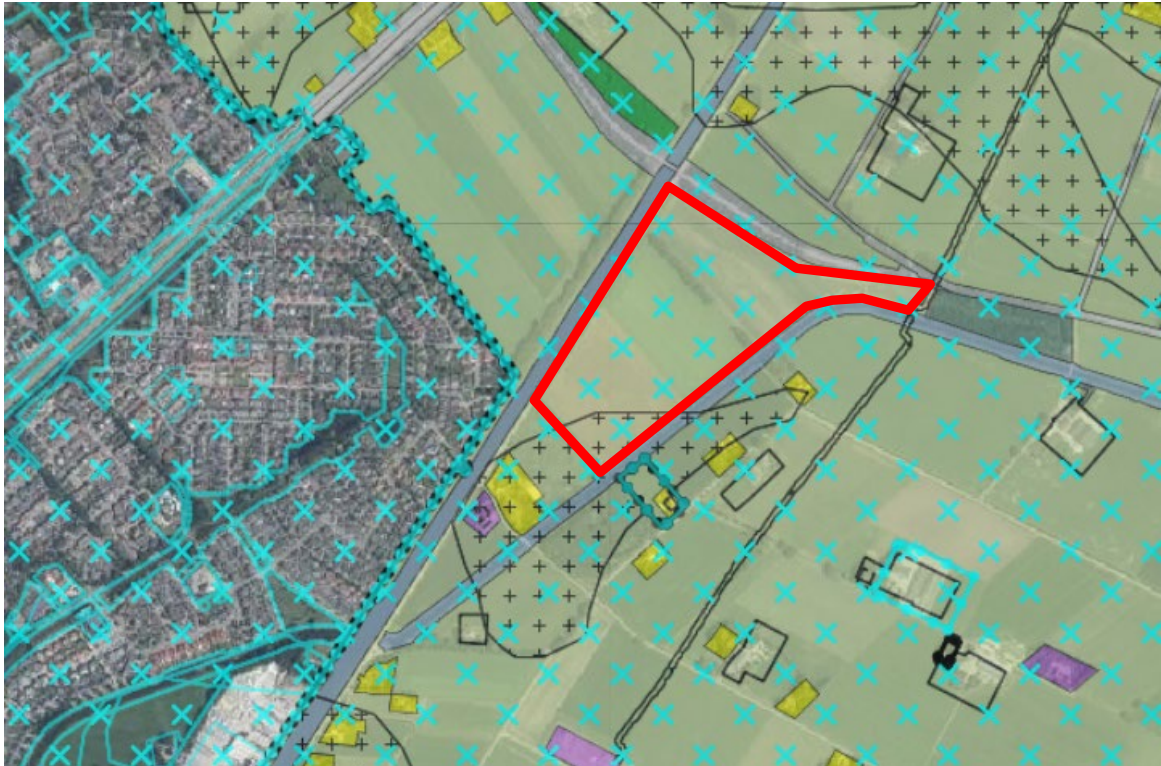

Figuur 1: Ligging en begrenzing plangebied. Hierbij wordt opgemerkt dat de exacte begrenzing van het plangebied, de plancontour, is weergegeven op www.ruimtelijkeplannen.nl

1.3 Huidig planologisch regime

Het plangebied maakt onderdeel uit van het bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg', welke is vastgesteld op 2 december 2014 (en bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg, herziening regels, vastgesteld op 26 september 2016). In het plangebied geldt de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden – Besloten heideontginningenlandschap'. Daarnaast geldt voor een beperkt deel, aan de zuidoostzijde, van de gronden de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5'. De watergangen langs het plangebied, aan de oost- en westzijde, hebben de enkelbestemming 'Water'.

De voorgenomen realisatie van een zonnepark, het plaatsen en het in gebruik nemen van de constructies met zonnepanelen en toebehoren ten behoeve van het opwekken van duurzame energie, past niet binnen het huidige planologische regime.

Figuur 2: Weergave plangebied op verbeelding bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg'. Hierbij wordt opgemerkt dat de exacte begrenzing van het plangebied, de plancontour, is weergegeven op www.ruimtelijkeplannen.nl

1.4 Leeswijzer

De ruimtelijke onderbouwing is opgebouwd uit 6 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt eerst ingegaan op het voorgenomen plan. In hoofdstuk 3 komt het beleidskader aan bod. In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van het van toepassing zijnde rijksbeleid, provinciaal beleid en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt daarbij getoetst aan dit beleid. Hoofdstuk 4 bevat een waardentoets. Hieruit blijkt welke waarden er in het plangebied aanwezig zijn en of deze worden aangetast door de ontwikkeling. In hoofdstuk 5 komen de relevante milieuaspecten aan bod. Hoofdstuk 6 beschrijft de ruimtelijke inpassing, en in hoofdstuk 7 wordt tot slot ingegaan op de ruimtelijke, maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid

2

PLANBESCHRIJVING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie weergegeven en wordt de voorgenomen ontwikkeling beschreven.

2.2 Beschrijving huidige situatie plangebied

2.2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied is ruim 13 hectare groot en ligt in het buitengebied van buurtschap Hoogenweg, net ten oosten van de kern van Hardenberg, aan de Radewijkerbeek. Het plangebied is in gebruik voor maïsteelt en lilieteelt. De gronden zijn gelegen tussen twee watergangen en de Westeindigerdijk. Aan deze weg richting Radewijk liggen enkele recreatieve voorzieningen, zoals Minicamping De Ezelhof en De Vijvertuinen van Ada Hofman. Het Kanaal Almelo - De Haandrik ligt in een dijklichaam en begrenst het plangebied aan de noordwestzijde. Langs het kanaal ligt de zandweg Kanaalweg-Oost. Aan de westkant van het kanaal ligt de wijk Baalderveld van Hardenberg. De Radewijkerbeek stroomt aan de zuidkant langs het plangebied, met aan de oostzijde enkele vrijstaande huizen aan de Volle Urenweg.

2.2.2 Historie en kenmerken plangebied

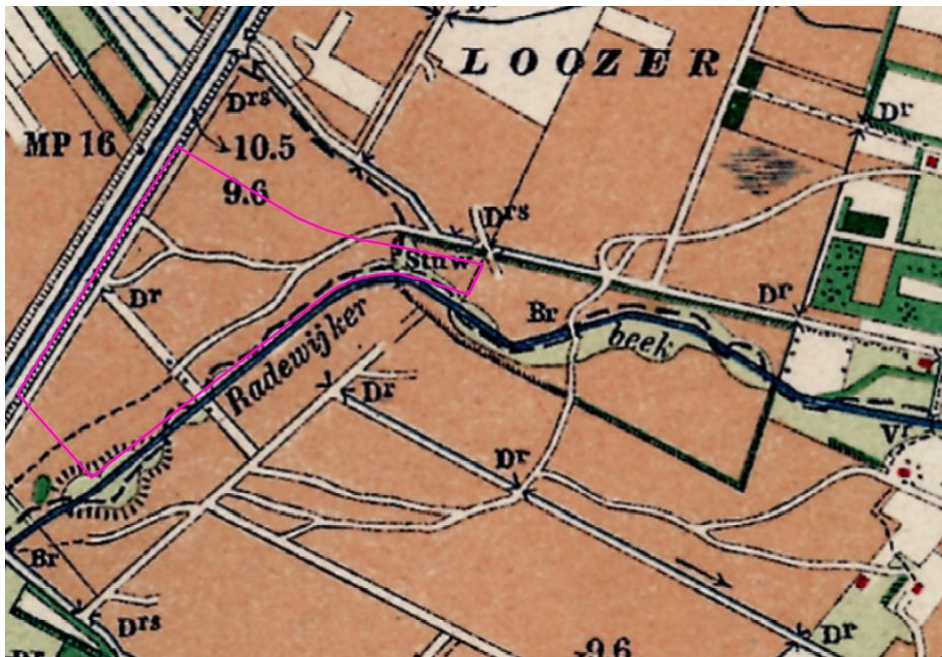
Het gebied is ontstaan onder invloed van beken. De beek stroomde rond 1800-1900 door heidevelden (zie figuur 3). Omstreeks 1930 zijn deze woeste gronden ontgonnen voor agrarisch gebruik. Kenmerken van dit besloten heideontginningslandschap zijn:

- Halfopen tot besloten landschap met bosgebieden en heideterreinen;
- Regelmatige en grootschalige verkaveling;
- Strak, rechthoekig wegenpatroon met wegbeplanting.

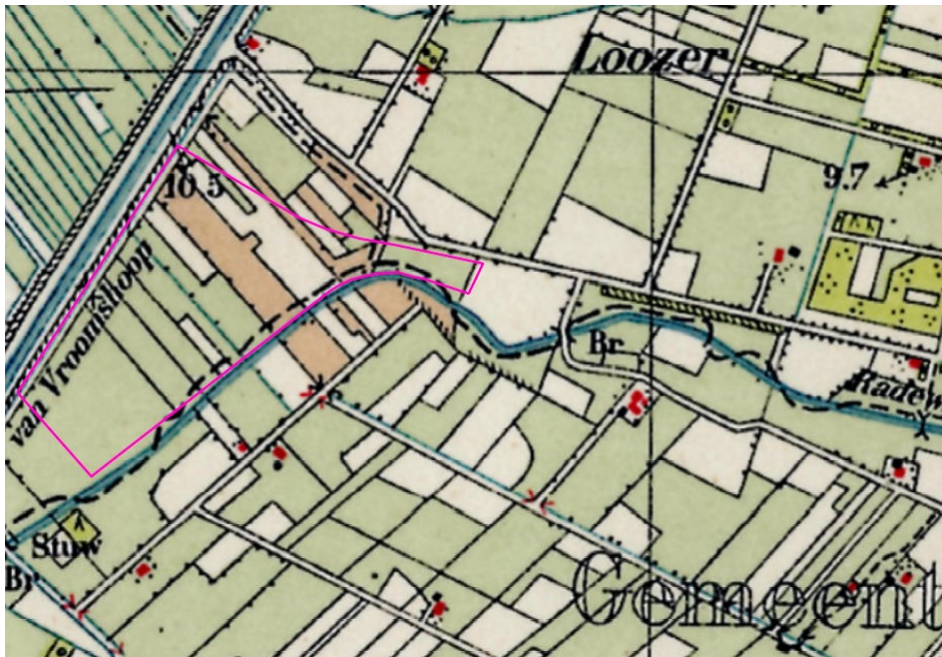
De meanderende beek (zie figuur 4 en 5) is aan het eind van de jaren '50 gekanaliseerd, waarmee cultuurhistorisch waardevolle doorwaadbare plaatsen en stuwtejes verdwenen zijn.

Figuur 3: kaart 1900 met vrij meanderende Radewijkerbeek in open landschap

Figuur 4: kaart 1920 met ontginningen heidevelden zichtbaar en kanalisatie beek

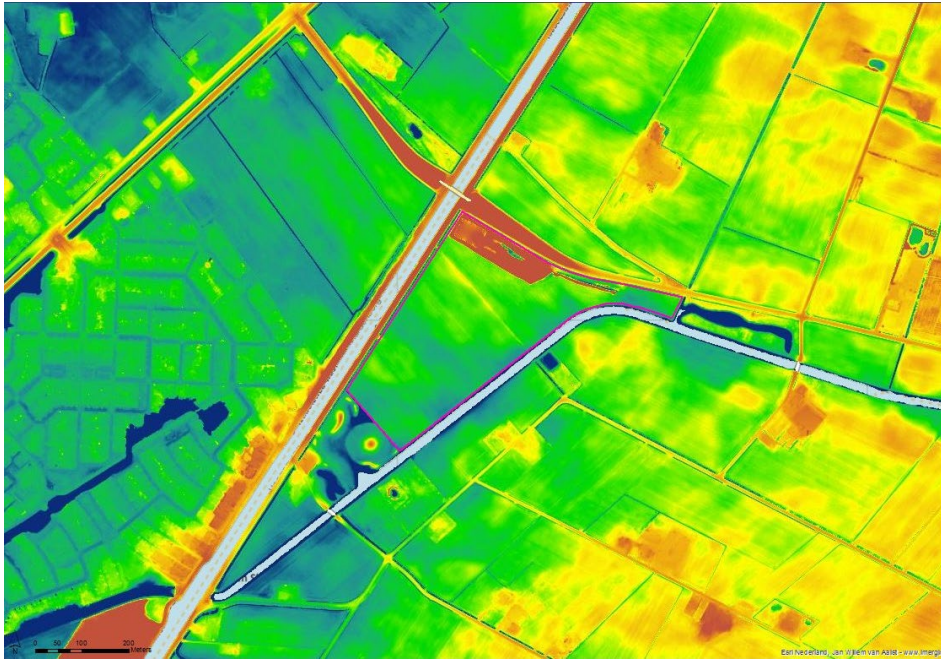

Figuur 5: kaart 1940 met landschap in gebruik genomen als agrarisch ontgonnen percelen

Locaties van de oude meanders zijn nog enigszins te herkennen aan de halve meter hoogteverschil in het maaiveld (zie figuur 7) en aan de grondsoort en grondwatertrap: (Gooreerdgronden; lemig fijn zand, pZn23 met GWT III, redelijk vochtig). Stroomopwaarts van het plangebied is reeds weer een meander (nieuwe natuur) aangelegd (zie figuur 6).

Figuur 6: Radewijkerbeek vanaf de Loozenweg, met nieuw aangelegde natuur

Figuur 7: Hoogtekaart (ahn2) met reliëf en lager gelegen beekdal in blauw

Het plangebied is in de huidige landschappelijke situatie enigszins geïsoleerd komen te liggen tussen het kanaal, de gekanaliseerde beek en de Westereindigerdijk. De verkavelingsstructuur ligt haaks op het kanaal en wordt geaccentueerd door de rij oude eiken midden in het plangebied (zie figuur 8). Mogelijkerwijs is dit een restant van een oude houtwal die de perceelsgrens markeerde. De kavels zijn hier smaller dan aan de oostzijde van de Radewijkerbeek, vanwege de nattere situatie. Vanaf de zandweg en vanaf de brug is het plangebied duidelijk zichtbaar. In de huidige situatie liggen een aantal woningen binnen 200 meter van het plangebied.

Figuur 8: Plangebied met eikenrij vanaf de brug van de Westeindigerdijk

2.3 Het zonnepark

In deze paragraaf wordt het plan voor het zonnepark uiteengezet. Ten behoeve van het plan is ook een Ruimtelijk Kwaliteitsplan (inrichtingsplan) opgesteld. Deze is separaat bijgevoegd.

2.3.1 Initiatief voor een zonnepark

De grondeigenaar heeft, in samenwerking met LC Energy, het plan opgevat om binnen het plangebied een zonnepark, voor een termijn van 25 jaar, te realiseren. In het zonnepark wordt duurzame elektriciteit opgewekt. Het realiseren van zonneparken is noodzakelijk om de overheidsdoelstellingen te behalen. Het alleen toestaan van zonnepanelen op daken is niet voldoende. Er zijn diverse redenen waarom niet alle daken geschikt zijn. Ook zijn er nog vele ogenschijnlijk geschikte daken die uiteindelijk toch niet geschikt blijken te zijn. Dit door bijvoorbeeld esthetische bezwaren, de aanwezigheid van rieten daken, constructie technische bezwaren, te klein dakoppervlak en hinderlijke schaduw.

2.3.2 De locatiekeuze

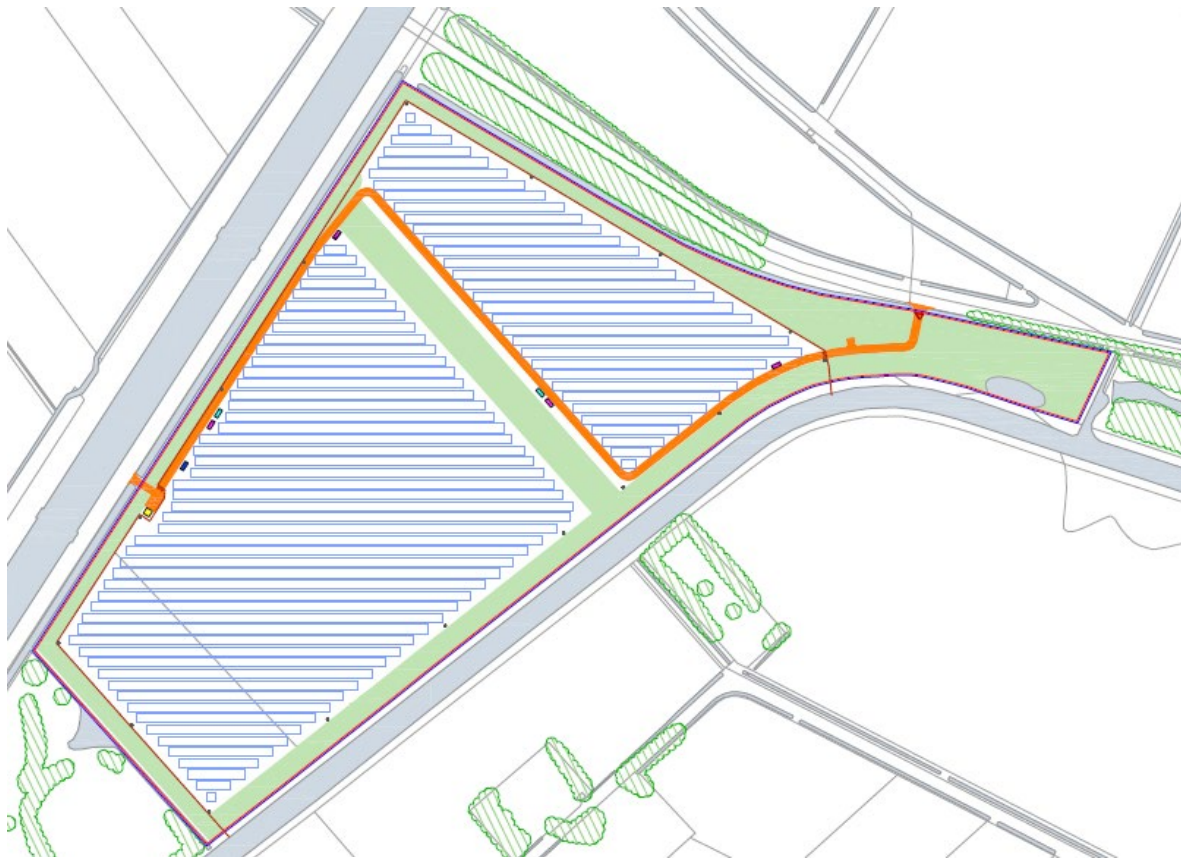
Een zonnepark van een vergelijkbare omvang is niet te realiseren op gronden binnen de kernen van de gemeente Hardenberg. Over het algemeen is er reeds bebouwing aanwezig, of is de betreffende grond bestemd voor andere functies die niet te combineren zijn met een zonnepark. Daarnaast zijn er meerdere zonneparken noodzakelijk, om aan de doelstellingen te voldoen. Het voorliggende plangebied ligt nabij stedelijk gebied, is landschappelijk goed inpasbaar en het is essentieel dat hier aangesloten kan worden op het elektriciteitsnet binnen een acceptabele afstand.

2.3.3 Technische gegevens zonnepark

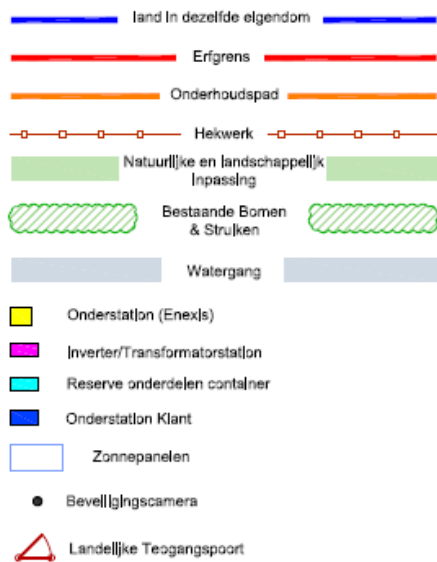
Het plangebied voor de ontwikkeling van het zonnepark is ruim 13 hectare groot. Ondanks dat het zonnepark zo efficiënt mogelijk wordt ingericht, wordt niet het gehele oppervlak benut. Zo wordt er ruimte gereserveerd voor landschappelijke inpassing en natuurlijke inrichting en komen er paden. Het zonneveld zelf heeft een oppervlakte van 9,26 hectare.

Het te realiseren zonnepark zal circa 8 MWp aan opgewekt vermogen bedragen. De panelen (inclusief constructie) zullen zuid worden georiënteerd en de stellages worden maximaal 1,54 meter hoog. De afstand tussen de panelen (de rijen) bedraagt circa 1,50 meter. Daarnaast worden één inkoopstation (onderstation van Enexis van 3,31 meter hoog), één transformatorstation (onderstation klant van max 2,6 meter hoog), vier omvormer stations (inverter/transformatorstations van max 2,6 meter hoog), en twee reserve onderdelen containers (max 2,6 meter hoog) geplaatst. Aan enkele zijden is een hekwerk noodzakelijk (vanwege veiligheid, beveiliging, verzekeringsvoorwaarde). Waar een hekwerk noodzakelijk is staat dit ten opzichte van de landschappelijke inpassing altijd aan de kant van het zonneveld. Het hekwerk wordt maximaal 2 meter hoog

Alle technische tekeningen van de bouwwerken, inclusief doorsnede van de constructie met panelen, zijn separaat bijgevoegd. Figuur 9 geeft de technische overzichtstekening van het zonnepark weer.

LEGENDA;

Figuur 9: Weergave technische overzichtstekening. De tekening is opgenomen in de separate bijlagen, goed leesbaar en op schaal.

2.3.4 Inrichtingsplan zonnepark

Het zonnepark wordt landschappelijk en natuurlijk ingepast. Hiertoe is een Ruimtelijk Kwaliteitsplan (inrichtingsplan) opgesteld, welke separaat is bijgevoegd. Hoofdstuk 6 van deze ruimtelijke onderbouwing bevat ook een beschrijving van het Ruimtelijk Kwaliteitsplan (inrichtingsplan).

2.3.5 Ontsluiting & parkeren

De realisatie van een zonnepark heeft geen grote gevolgen voor het verkeer en parkeren. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden, en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark wordt niet openbaar toegankelijk.

Het zonnepark kan op een veilige manier (zonder overlast voor omwonenden) worden ontsloten, via de bestaande toegang aan de noordzijde van het plangebied. Binnen het plangebied, buiten het zicht, is ruimte voor het parkeren van enkele voertuigen (ten behoeve van het beheer).

2.3.6 Bouw

De bouw van het project zal waar mogelijk gedaan worden met lokale partijen. De start van de bouw is afhankelijk van de vergunningen. Het leggen van de panelen en het plaatsen van de omvormers zal enkele maanden in beslag nemen. Om het park aan te sluiten op het net zullen de nodige aanpassingen moeten worden gedaan, deze werkzaamheden kunnen 0,5 á 1 jaar in beslag nemen.

2.3.7 Operationeel

Zodra het zonnepark gerealiseerd is zal het beheerd gaan worden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het onderhoud van de systemen, maar ook het monitoren van het zonnepark en diverse administratieve werkzaamheden.

2.3.8 Looptijd

De looptijd van het zonnepark betreft 25 jaar. Hierna wordt het zonnepark ontmanteld.

2.3.9 Financiering

De ontwikkeling van zonneparken doet LC Energy voor eigen rekening en risico. LC Energy is ontstaan uit een gelijkwaardige samenwerking tussen QING en Low Carbon. QING is één van de top 50 grootste ingenieursbureaus in Nederland, gespecialiseerd in innovatieve en duurzame projecten. Low Carbon is een Britse investeringsmaatschappij die het risicovolle ontwikkelkapitaal inbrengt. De financiering van het project zelf zal worden geleend bij een reguliere bank (bijv. Triodos, ASN, Rabobank, e.d.). Daarnaast wordt SDE+ subsidie aangevraagd.

2.3.10 Participatie

LC Energy geeft omwonenden de mogelijkheid te participeren en te profiteren. De mogelijkheden voor participatie zijn uitgebreid weergegeven in het separaat bijgevoegde document 'Omgevingsproces Zonnepark Zonneveld'. Hierna volgen heel beknopt, en puntsgewijs, enkele mogelijkheden die worden geboden.

- LC Energy biedt omwonenden de mogelijkheid om 50% van het vereiste eigen vermogen te investeren via een speciaal hiervoor opgericht fonds. Dit fonds levert aantrekkelijke rendementen op, waardoor omwonenden financieel profiteren van het zonnepark.

- LC Energy stelt tot maximaal 10% van het zonnepark beschikbaar voor een 'Postcoderoos regeling project' voor een lokale Energie Coöperatie.
- Omwonenden die in een groter gebied rondom de projectlocatie wonen, waaronder in de wijk Baalderveld, krijgen de gelegenheid om een gereduceerd PV-systeem voor hun dak aan te schaffen via een lokale installateur. Deze korting komt voort uit de schaalvoordelen die LC Energy realiseert op de inkoop van de zonnepanelen en één op één kan doorzetten naar de lokale installateur.
- Er worden rondleidingen gegeven aan omwonenden, belangenorganisaties en schoolkinderen. Bij de opening van het park zullen belanghebbenden een uitnodiging krijgen voor een informatieve rondleiding. Tijdens dit soort 'tours' zullen de uitdagingen van de energietransitie worden belicht, om zodoende ook jongeren te enthousiasmeren voor de energietransitie.
- Tijdens de bouw van het park en tijdens de daaropvolgende exploitatie van het park, zal altijd de voorkeur gegeven worden aan lokale bedrijven. Waar mogelijk kiest LC Energy voor de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit op basis van SROI (social return on investment) via lokale sociale dienstverlening. Deze mensen kunnen worden ingezet voor de aanleg van het park, omheining, grondwerk, beveiliging, huisvesting en catering voor werknemers tijdens de bouw en beheer van het park.

2.3.11 Omgevingsproces

LC Energy heeft omwonenden en andere belanghebbenden zorgvuldig geïnformeerd over het plan. Ook is, waar mogelijk, rekening gehouden met de wensen van omwonenden en andere belanghebbenden. Een verslag van het omgevingsproces is opgenomen in het separaat bijgevoegde document 'Omgevingsproces Zonnepark Zonneveld'. Hierin is onder andere opgenomen hoe het omgevingsproces is vormgegeven, welke reacties er o.a. zijn gegeven en deze reacties zijn van antwoorden voorzien. Ook is met enkele punten aangegeven waar reacties hebben geleid tot aanpassingen van het voorgenomen plan.

Aanpak en proces

Voor de aanpak bij Zonnepark 't Zonneveld is onderscheid gemaakt in twee ringen. De eerste ring betreft de bewoners die uitkijken op het plangebied. Dit betreft o.a. omwonenden aan de Volle Urenweg en de Olmansdijk en enkele huishoudens uit de wijk Baalderveld. Het betreft in totaal 23 huishoudens. De tweede ring betreft bewoners die verder van het park af wonen. Deze ring betreft in totaal 1468 huishoudens. Op deze mensen heeft het park minder impact als op de mensen van ring 1. Met de mensen woonachtig binnen ring 1 en ring 2 is per brief contact gezocht. De mensen binnen ring 1 zijn uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. Met een aantal mensen uit ring 1 heeft enkele keren afstemming plaatsgevonden (ook met één groep gezamenlijk). Daarnaast zijn alle mensen uit de ringen 1 en 2 uitgenodigd voor twee inloopbijeenkomsten. Op de eerste avond zijn vooral wensen en meningen verzameld, en op de tweede avond is het uiteindelijke concept inrichtingsplan gepresenteerd. Hierbij is waar mogelijk rekening gehouden met de wensen die eerder in het omgevingsproces naar voren zijn gebracht. Dit betreft o.a. het kiezen voor een zo laag mogelijk opstelling van de panelen, en de realisatie van een singel met struweel van maximaal 2 meter hoog.

3

BELEIDSKADERS

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het relevante beleid dat betrekking heeft op het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Het wordt benaderd vanuit het Rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt getoetst aan dit beschreven beleid.

3.2 Rijksbeleid

3.2.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) bevat de visie van het Rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Het Rijk streeft naar een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn regels opgenomen om het beleid uit de SVIR te verwezenlijken. In de structuurvisie schetst het Rijk ambities voor Nederland in 2040. Uitgaande van de verantwoordelijkheden van het Rijk zijn de ambities uitgewerkt in rijksdoelen tot 2028, daarbij is aangegeven welke nationale belangen aan de orde zijn. De tijdshorizon is gesteld omdat in de loop van de tijd nieuwe ontwikkelingen en opgaven kunnen vragen om bijstelling van de rijksdoelen. Voor de ambities zijn rijksinvesteringen slechts één van de instrumenten die worden ingezet. Kennis, bestuurlijke afspraken en kaders kunnen ook worden ingezet. De huidige financiële rijkskaders (begroting) zijn randvoorwaardelijk voor de concrete invulling van die rijksambities. De ruimtelijke waarden die het nationaal belang waarborgen zijn opgenomen in 13 verschillende belangen. In de structuurvisie wordt ook aangegeven op welke wijze het Rijk deze belangen wil verwezenlijken. Dit zorgt voor een duidelijk overzicht in één document gezamenlijk met de doelen die het Rijk heeft opgesteld.

Relevant voor de ontwikkeling van het zonnepark is dat de vraag naar elektriciteit zal blijven groeien. Vanwege de ambities voor beperking van de CO₂-uitstoot is een transitie naar duurzame, hernieuwbare energievoorziening nodig. Voor het opwekken van energie moet voldoende ruimte gereserveerd worden. Het aandeel van duurzame energiebronnen (waaronder zon) in de totale energievoorziening moet omhoog en deze bronnen hebben relatief veel ruimte nodig.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In de SVIR wordt de ambitie uitgesproken dat Nederland in 2040 een robuust internationaal energienetwerk kent en dat de energietransitie vergevorderd is. De ontwikkeling van het zonnepark volgt de lijn van de SVIR en doet daarbij geen afbreuk aan de overige nationale belangen.

3.2.2 Barro en Bro

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 30 december 2011 in werking getreden. In het Barro worden met name een aantal projecten die van rijksbelang zijn genoemd en met behulp van digitale kaartbestanden exact ingekaderd. Per project worden vervolgens regels gegeven, waaraan ruimtelijke plannen moeten voldoen.

Binnen het Barro worden de volgende onderdelen besproken:

- Project Mainportontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

In oktober 2012 is het besluit aangevuld met de ruimtevraag voor de onderwerpen veiligheid op rijkswegen, toekomstige uitbreiding van infrastructuur, de elektriciteitsvoorziening, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de veiligheid van primaire waterkeringen, reserveringsgebieden voor hoogwater, maximering van de verstedelijkingsruimte in het IJsselmeer en is het onderwerp duurzame verstedelijking in regelgeving opgenomen. Per 1 juli 2016 zijn er nog enkele wijzigingen van de Barro van kracht geworden. Deze wijzigingen hebben geen directe invloed op de voorgenomen ontwikkeling.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De realisatie van een zonnepark past binnen de regels van het Barro en het Bro. Wel moet worden afgewogen of de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing is op de voorgenomen ontwikkeling.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR wordt de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Op 1 juli 2017 is het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd, waarbij ook een nieuwe "Laddersystematiek" wordt toegepast. Deze nieuwe regeling is opgenomen in artikel 3.1.6 Bro. De ladder voor duurzame verstedelijking is van toepassing op bestemmingsplannen, uitwerkings- en wijzigingsplannen en omgevingsvergunningen.

De toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking houdt in dat:

'De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.'

Het aanleggen van een zonnepark op de huidige agrarische percelen is geen nieuw stedelijke ontwikkeling. Op basis van eerdere uitspraken van de Raad van State¹ blijkt dat soortgelijke projecten die niet tot leegstand van bestaande bebouwing leiden, niet als een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro kunnen worden aangemerkt. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg

¹ Zie: ABRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:448, ABRvS 24 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016: 465. ABRvS 16 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:708.

van een weg, windpark of een hoogspanningsleiding. Ook de Rechtbank Overijssel heeft in april 2018 geoordeeld dat een zonnepark geen nieuwe stedelijke ontwikkeling betreft (zaaknummer ak_zwo_17_2460 en ak_zwo_17_2461). Een toets aan de Ladder is daarom niet van toepassing. Vanuit een goede ruimtelijke ordening wordt hierna wel ingegaan op de onderbouwing van de behoefte en de argumentatie achter de omvang en de locatie.

1. Er bestaat een behoefte om te komen tot een duurzame energievoorziening. Deze behoefte staat onder andere aangegeven in het Programma Nieuwe Energie Overijssel en in het meerjarenprogramma 'De kracht van gewoon duurzaam doen' van de gemeente Hardenberg. Zowel de provincie als de gemeente willen zich profileren als duurzame overheidsinstanties. Duurzame energieopwekking in de vorm van een zonnepark draagt bij aan deze behoefte en profilering.
2. Binnen de bebouwde kom is ruimte voor zonnepanelen op daken. Echter zijn de daken veelal in particulier eigendom waardoor de eventuele realisatie van zonnepanelen afhankelijk is van particulier initiatief. De realisatie van zonnepanelen op daken is sterk afhankelijk van de wil van de particulier en draagt in beperkte mate bij aan de ambitieuze duurzaamheidsambitie. Niet iedereen heeft de mogelijkheid om op het eigen dak zelf in eigen duurzame elektriciteitsopwekking te voorzien. Er zijn diverse redenen waarom daken niet geschikt zijn en ook nog vele ogenschijnlijk geschikte daken toch niet geschikt blijken te zijn. Dit komt bijvoorbeeld door: esthetische bezwaren, de aanwezigheid van rieten daken, constructie technisch bezwaren, te klein dakoppervlak, hinderlijke schaduw, en netwerkaansluitingsbeperkingen.

Om voldoende zonne-energie op te kunnen wekken om te kunnen voldoen aan de ambities die zijn verwoord in overheidsbeleid, zijn daartoe ook meerdere zonneparken noodzakelijk. Voor een economisch rendabel zonnepark dat substantieel bijdraagt aan de duurzaamheidsopgave is een grote oppervlakte nodig die effectief gebruikt kan worden. Een zonnepark met een dergelijke omvang is moeilijk te realiseren op gronden binnen de kernen van de gemeente Hardenberg. Er zijn niet direct gronden met een dergelijke omvang binnen de kernen voor 25 jaar beschikbaar, waarbij de realisatie ook financieel uitvoerbaar is. Over het algemeen is er reeds bebouwing aanwezig of is de betreffende grond gereserveerd voor andere functies.

Het plangebied van deze ontwikkeling is beschikbaar, ligt nabij stedelijk gebied, ligt in een gebied welke in het gemeentelijke afwegingskader 'Duurzame energie kansen en kader' is aangeduid als mogelijk kansrijk gebied voor zonneparken, de realisatie is financieel uitvoerbaar en het zonnepark is hier ruimtelijk en landschappelijk goed inpasbaar. Het is financieel essentieel dat het zonnepark binnen een relatief korte afstand wordt aangesloten op het elektriciteitsnet, wat hier het geval is.

Het plangebied betreft een aantal agrarische percelen, welke momenteel in gebruik zijn voor maïsteelt en lelieteelt. Het zonnepark is goed te bereiken, heeft een relatief beperkt aantal direct omwonenden en het zicht voor omwonenden op de zonnepanelen kan, door de huidige situatie en een verdere goede landschappelijke en natuurlijke inpassing van het zonnepark, worden geminimaliseerd.

Het zonnepark wordt aangelegd voor de duur van 25 jaar, en wordt planologisch mogelijk gemaakt middels een omgevingsvergunning. Aan het einde van de looptijd worden de percelen weer opgeleverd in de huidige staat.

3. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden via de ontsluiting, en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark kan op een veilige manier worden ontsloten via de bestaande ontsluiting aan de noordkant van het plangebied.

3.2.3 Energieakkoord voor duurzame groei

In het Energieakkoord voor duurzame groei is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het akkoord biedt een langetermijnperspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn. Eén van de te realiseren doelen is een toename van hernieuwbare energieopwekking naar 14% in 2020.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het te realiseren zonnepark zal circa 8 MW aan opgewekt vermogen bedragen. Hiermee levert de voorgenomen ontwikkeling een bijdrage in de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 14% duurzaam opgewekte energie in 2020.

3.2.4 Rijk investeert in duurzame energie

De afgelopen jaren heeft de overheid diverse doelstellingen geformuleerd betreffende het opwekken van duurzame energie. Om deze doelstellingen te behalen worden initiatieven voor het opwekken van duurzame energie gesubsidieerd. Voor de realisatie van zonneparken kan SDE+ subsidie worden aangevraagd.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De subsidie-regeling vanuit het Rijk laat zien dat het Rijk dergelijke initiatieven voor het opwekken van duurzame energie stimuleert.

3.2.5 Conclusie Rijksbeleid

De voorgenomen ontwikkeling past binnen de beleidskaders benoemd in de SVIR, Barro en de Bro. Vanuit deze beleidsdocumenten en regelgeving zijn geen randvoorwaarden of uitgangspunten die rechtstreeks doorwerken op het voorgenomen plan. Daarnaast draagt de ontwikkeling bij aan het behalen van de vastgelegde doelstellingen in het Energieakkoord voor duurzame groei.

3.3 Provinciaal beleid

3.3.1 Beleid en regels m.b.t. zonneparken

Op 12 april 2017 hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Overijssel 2017 'Beken kleur' en de Omgevingsverordening Overijssel 2017 vastgesteld. Dit betreft een revisie van de Omgevingsvisie en –verordening. De provincie Overijssel heeft geformuleerd dat in 2023 20% van de energiebehoefte uit hernieuwbare bronnen moet bestaan. De ambitie voor 2030 ligt op 30%. Het opwekken van hernieuwbare elektriciteit gebeurt voornamelijk uit zonne- en windenergie. In het provinciale beleid is geen vaste energiemix (hoeveelheid zonne- en windenergie) bepaald waarmee in 2023 20% hernieuwbare energie wordt opgewekt. De provincie geeft aan dat installaties voor de opwekking van zonne-energie onmisbaar zijn voor de provinciale doelstelling voor de toepassing van hernieuwbare energie. Om het opwekken en gebruik van zonne-energie te stimuleren stelt de provincie (via het Programma Nieuwe Energie Overijssel en het Energiefonds Overijssel) ook subsidies en fondsen beschikbaar.

Uit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik wil de provincie zonnepanelen en andere vormen van opwekking van zonne-energie zoveel mogelijk combineren met andere functies, bij voorkeur bebouwing. Daarom dienen zonnepanelen in principe geplaatst te worden in bestaand bebouwd gebied, op daken of bijvoorbeeld op braakliggende gronden en op bedrijventerreinen. Tevens kunnen zonnepanelen geplaatst worden op bestaande bouwvlakken in de groene omgeving.

Nu is al te voorzien dat daarmee op korte termijn – gelet op technische en fiscale beperkingen – slechts in een deel van de opgave voor zonne-energie kan worden voorzien. Daarom biedt de provincie de mogelijkheid om in de groene omgeving tijdelijke zelfstandige opstellingen van zonnepanelen te realiseren. Het gaat daarbij om opstellingen van zonnepanelen voor een periode van 25 jaar op een wijze die omkeerbaar is en waarbij de oorspronkelijke bestemming gehandhaafd blijft. Dit is vastgelegd in artikel 2.1.8.2 van de Omgevingsverordening. Gelet op de impact die (ook tijdelijke) veldopstellingen van zonnepanelen kunnen hebben op hun omgeving, zal niet alleen de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief moeten worden aangetoond, maar zal er doorgaans ook compensatie moeten plaatsvinden door extra te investeren in de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. Het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden moeten in voldoende mate worden gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. Betreffende de maatschappelijke meerwaarde hecht de provincie aan participatiemogelijkheden voor omwonenden.

Het voorliggende plan is getoetst aan artikel 2.1.8.2 van de Omgevingsverordening.

Artikel 2.1.8.2, lid 1

Zelfstandige opstellingen van zonnepanelen mogen uitsluitend worden toegestaan als tijdelijk (mede) gebruik van de gronden.

In het voorliggende plan wordt een tijdelijk zonnepark gerealiseerd, voor een termijn van maximaal 25 jaar.

Artikel 2.1.8.2, lid 2

Bestemmingsplannen voorzien uitsluitend in de opstelling van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving als de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond én is

aangetoond dat het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate worden gecompenseerd door investeringen in ruimtelijke kwaliteit.

Artikel 2.1.8.2, lid 3

De maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in lid 2 dient te worden onderbouwd vanuit de volgende criteria:

- a. de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;*
- b. maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren;*
- c. de mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied;*
- d. de bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen.*

Met betrekking tot de maatschappelijke meerwaarde is gedeeltelijk sprake van meervoudig ruimtegebruik. Het zonnepark wordt landschappelijk en natuurlijk ingepast. Zo wordt er onder andere een permanente, relatief brede, natuurstrook gerealiseerd aan de noordzijde van het plangebied. Een aantal beheerpaden worden ingevuld met kruidenrijk grasland. Aansluitend op de houtwal midden in het plangebied, welke (permanent) wordt versterkt, wordt de schaduwzone tot 15 meter vanaf de bomenrij vrijgehouden van zonnepanelen en naar aanleiding van een wens uit de omgeving ingezaaid met een bloemrijk grasmengsel ten behoeve van bijen en andere insecten.

Er worden concrete maatregelen getroffen om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren. Zo wordt de constructie met de panelen zo laag mogelijk (1,54 meter), ten behoeve van de openheid die in dit gebied wordt beleefd. Rond het zonnepark worden relatief brede stroken struweel en een bosstrook (natuurzone) aan de noordkant gerealiseerd. Deze stroken ontnemen het zicht op de panelen. Er worden geen rietstroken aangelegd (conform de wens van enkele omwonenden), maar lage struiken, ten behoeve van de openheid.

Met het plan wordt ook aangesloten op de karakteristieken van het gebied. Het zonnepark wordt gerealiseerd binnen de bestaande ruimtelijke en landschappelijke context. Er wordt aan de noordzijde een permanente natuurstrook gerealiseerd, in een gebied welke beleidsmatig (provinciaal beleid) is aangeduid met het ontwikkelingsperspectief 'Zone Ondernemen met Natuur en Water buiten het Natuurnetwerk Nederland'. In deze zone heeft de provincie wel ambities voor natuurontwikkeling, maar geen directe middelen. Door hier met de realisatie van het zonnepark een permanente invulling aan te geven, die afgestemd is op de natuurpotentie ter plekke, kan deze ambitie voor de provincie worden gerealiseerd. Het zonnepark wordt omsloten door een relatief brede zone struweel, bestaande uit gebiedseigen soorten.

Met het voorliggende plan wordt tenslotte ook een bijdrage geleverd aan maatschappelijke doelen. Naast een invulling van de opgave om duurzaam energie op te wekken, en de natuurdoelstelling (o.a. door een permanente natuurzone te realiseren), wordt ook aan omwonenden de mogelijkheid geboden te participeren en te profiteren. Zie hiertoe paragraaf 2.3.10. Tijdens de bouw van het park en tijdens de daaropvolgende exploitatie van het park, wordt de voorkeur gegeven aan lokale bedrijven. Waar mogelijk kiest LC Energy voor de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit op basis van SROI (social return on investment) via lokale sociale dienstverlening. Deze mensen kunnen worden ingezet voor de aanleg van het park, omheining, grondwerk, beveiliging, huisvesting en catering voor werknemers tijdens de bouw en beheer van het park.

In het voorliggende plan is er daarmee sprake van een maatschappelijke meerwaarde en er is geen sprake van een verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden. De investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit, zoals in de natuurzone, zijn ruim voldoende.

3.3.2 Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Om de opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities van de provincie waar te maken bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie verschillende niveaus. Aan de hand van deze drie niveaus kan worden bepaald of er een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is en er behoefte aan is, waar het past in de Omgevingsvisie en hoe het uitgevoerd kan worden. De volgende niveaus komen aan de orde.

1. Generieke beleidskeuzes;
2. Ontwikkelingsperspectieven;
3. Gebiedskenmerken.

1. Generieke beleidskeuzes (of-vraag)

Het provinciale Uitvoeringsmodel begint met de vraag of er wel een maatschappelijke opgave is op de gekozen locatie. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen generieke beleidskeuzes die voor heel Overijssel gelden en gebiedsspecifieke beleidskeuzes die op voorhand bepaalde ontwikkelingen uitsluiten in een bepaald gebied. Wat de generieke beleidskeuzes betreft, wordt de of-vraag, zolang er niet aan de energiedoelen is voldaan, positief beantwoord. Dit is zo verwoord in de provinciale 'Handreiking kwaliteitsimpuls zonnevelden'. Gebiedsspecifieke beleidskeuzes borgen zwaarwegende publieke belangen. Daarbij kan gedacht worden aan de bescherming tegen overstromingen en wateroverlast, het veilig stellen van drinkwater, het behoud van plant- en diersoorten (biodiversiteit), de bescherming van zeldzame of unieke landschapskwaliteiten en het beperken van de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen. In de hoofdstukken 4 en 5 wordt hierop ingegaan. Geconcludeerd wordt dat de gebiedsspecifieke beleidskeuzes de aanleg van een zonnepark op deze locatie niet in de weg staan.

2. Ontwikkelingsperspectieven (waar-vraag)

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn geschetst in ontwikkelingsperspectieven voor de groene en stedelijke omgeving. Met de ontwikkelingsperspectieven wordt de ruimtelijke ontwikkelingsvisie van de provincie vormgegeven. Het beleid voor de ontwikkelingsperspectieven is vastgelegd in artikel 2.1.5 van de Omgevingsverordening. In dit artikel is bepaald dat gemotiveerd moet worden dat een voorziene ontwikkeling past binnen de vastgestelde ontwikkelingsperspectieven. In de Handreiking Kwaliteitsimpuls zonnevelden geeft de provincie al aan dat de waar-vraag in veel gevallen geen belemmeringen oplevert. Zonnevelden zijn op voorhand nergens uitgesloten. Het ligt echter niet voor de hand om zonnevelden te realiseren binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Het plangebied ligt niet in NNN-gebied.

Het plangebied voor het zonnepark behoort grotendeels tot het ontwikkelingsperspectief 'Wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap'. Van de ruimtelijke kwaliteitsambities staat in dit ontwikkelingsperspectief de ambitie 'Voortbouwen aan de kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen voorop'. Daarnaast gelden – net als voor alle andere ontwikkelingsperspectieven – de ruimtelijke kwaliteitsambities:

- zichtbaar en beleefbaar mooi landschap
- sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel

- continu en beleefbaar watersysteem

Het ontwikkelingsperspectief Wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap richt zich op het in harmonie met elkaar ontwikkelen van de diverse functies in het buitengebied. Aan de ene kant melkveehouderij, akkerbouw en opwekking van hernieuwbare energie als belangrijke vormen van landgebruik. Aan de andere kant gebruik voor natuur, recreatie, wonen en andere bedrijvigheid. De ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, maar ook die voor de andere sectoren, wil de provincie in dit ontwikkelingsperspectief nadrukkelijk verbinden met behoud en versterking van cultuurhistorische, natuurlijke en landschapselementen. Het waterbeheer richt zich op optimale condities voor de lokaal aanwezige functies, rekening houdend met de klimaatopgave en de kenmerken van het watersysteem.

Figuur 10: Weergave kaart ontwikkelingsperspectieven ter hoogte van het plangebied (bron: Omgevingsvisie Overijssel)

Met het voorliggende plan wordt duurzame energie opgewekt in een zonnepark. Deze (tijdelijke) functie is niet beperkend voor de landbouw en andere bestaande functies. Het zonnepark wordt landschappelijk ingepast, waarbij de landschapskenmerken van het plangebied en de omgeving worden versterkt. Het watersysteem in en rond het plangebied wordt niet aangetast. Het voorliggende plan past daarmee binnen het geldende ontwikkelingsperspectief.

De noordrand van het plangebied voor het zonnepark behoort tot het ontwikkelingsperspectief 'Zone Ondernemen met Natuur en Water buiten het Natuurnetwerk Nederland'. Dit ontwikkelingsperspectief richt zich op het realiseren van een robuust en samenhangend netwerk van gebieden met natuur-, water- en landschappelijke kwaliteit. Het accent ligt op natuur die, naast biodiversiteit, betekenis heeft voor mensen en bijdraagt aan hun welzijn en welvaart. Om dit mogelijk te maken, biedt de provincie ruimte aan de groeiende groep betrokken ondernemers en bewoners die zelf willen ondernemen met natuur en water. Binnen de Zone ONW, buiten het natuurnetwerk, is ruimte voor economische dragers die in harmonie met de natuur-, water- en landschappelijke kwaliteiten plaats kunnen vinden. De provincie biedt kansen voor bijzondere functiecombinaties zoals landbouw en natuur, specifieke vormen van verblijfsrecreatie, nieuwe landgoederen en wonen en werken met versterking van natuur- en/of waterkwaliteit.

Het noordelijke deel van deze zone (11.500 m²) wordt met de realisatie van het zonnepark, aansluitend op de bestaande natuurstrook en de bomen langs de Westeindigerdijk, nu permanent natuurlijk ingericht. Aan de noordkant worden de bestaande bomen langs de weg aangevuld met boomvormers tot een aaneengesloten kernvegetatie. Ten zuiden hiervan komt een mantel van kleine boomvormers en grote struiken. Op de overgang met het zonneveld komen de lage heesters en meer zonminnende soorten als braam en kamperfoelie. Zo ontstaat een geleidelijke overgang van kern-, mantel- en zoomvegetatie. In de zuidoostkant van het plangebied wordt een poel gerealiseerd in deze strook met een flauwe noordoever, een steile zuidoever en voldoende afstand tot opgaande beplanting voor een goede bezonning.

Het natuurlijke karakter dat deze zone krijgt is permanent en zal ook na afloop van het zonneveld behouden blijven. De strook natuur staat ook in verbinding met de overige natuurstroken/ landschapselementen in het plangebied.

De invulling van dit deel van het plangebied, het versterken van de bestaande houtwal en het realiseren van een singel om het zonnepark, sluit ook aan op de natuurdoeltypen (en de gewenste kwaliteit) die door de provincie is omschreven in het Natuurbeheerplan, bij het beheertype 'Droge dooradering' dat hier geldt. In deze gebieden wordt o.a. ingezet op kruidenrijke zoom- en mantelvegetaties, welke in de natuurstrook in het voorliggende plangebied worden gerealiseerd. Opgaande beplantingen, randen/ruigten en andere landschapselementen moeten op den duur een aaneengesloten infrastructuur vormen. In het voorliggende plan wordt ook aangesloten op een bestaande bosstrook.

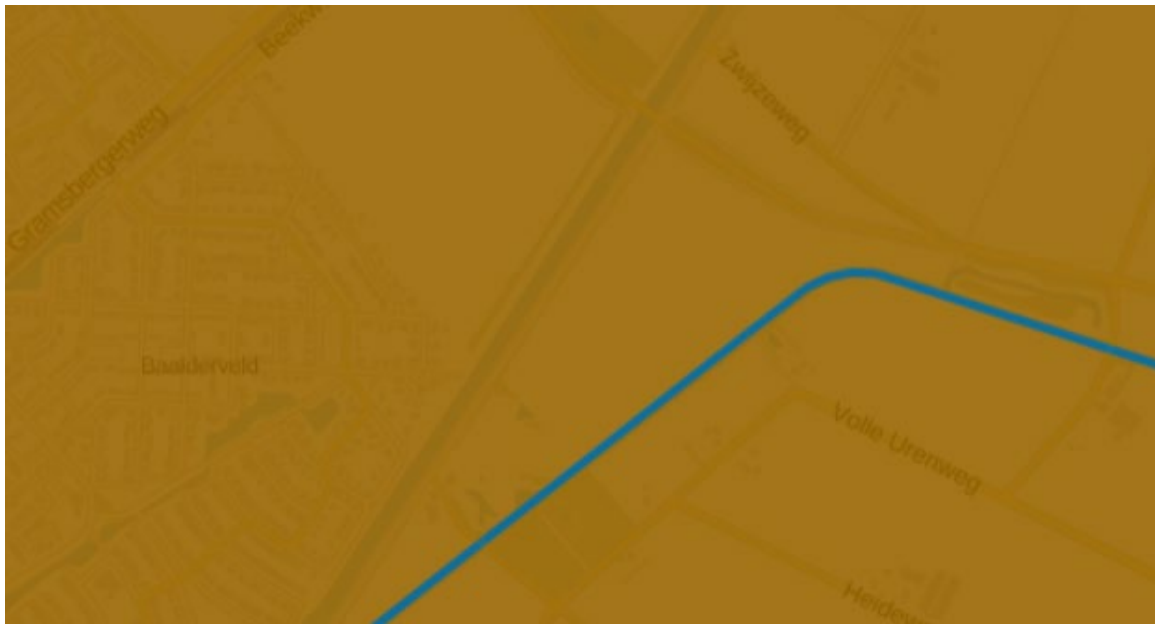
3. Gebiedskenmerken (hoe-vraag)

In het provinciale beleid zijn voor alle gebieden gebiedskenmerken aangegeven. Het beleid voor deze gebiedskenmerken is vastgelegd in artikel 2.1.5 van de provinciale verordening. Hierin is bepaald dat inzichtelijk moet worden gemaakt dat voldaan wordt aan dit beleid. Wanneer in het beleid normerende en/of richtinggevende uitspraken worden gedaan, voorziet het ruimtelijke plan (voor zover deze uitspraken zich daarvoor lenen) in een regeling conform deze normerende en/of richtinggevende uitspraken.

De gebiedskenmerken zijn opgenomen in verschillende lagen; de natuurlijke laag, de agrarische cultuur laag, de stedelijke laag en de laag van de beleving. Op basis van deze kenmerken is er ingezoomd op het plangebied en gekeken welke specifieke kwaliteitsvoorwaarden en opgaven (normerend en richtinggevend) voor ruimtelijke ontwikkelingen van toepassing zijn.

Natuurlijke laag

De natuurlijke laag is ontstaan doordat abiotische en biotische processen inwerken op de ondergrond van bodem en geologie. Van oudsher bestaat er een sterke samenhang tussen het natuur- en watersysteem. Vervolgens heeft de natuurlijke laag plek en betekenis gekregen in het menselijke occupatieproces. Lange tijd is de natuurlijke laag sturend geweest voor een groot deel van de ruimtelijke ontwikkelingen. Mensen vestigden zich op de droge plekken en wegen werden aangelegd bij goed doorwaadbare plekken in de beek. Pas de laatste eeuw is deze samenhang door technische mogelijkheden verminderd en zijn de kwaliteiten van de natuurlijke laag aangetast. Het beter afstemmen van de ruimtelijke ontwikkelingen op de natuurlijke laag, kan voorkomen en er voor zorgen dat natuurlijke kwaliteiten weer medebepalend worden. Het plangebied ligt in een zandgebied: 'dekzandvlakte en ruggen' (zie figuur 11).

Natuurlijke laag

zandgebieden

stuwwallen

dekzandvlakte en ruggen

brongebieden (globaal aangeduid)

beekdalen en natte laagtes

Figuur 11: Weergave kaart gebiedskenmerken, natuurlijke laag, ter hoogte van het plangebied (bron: Omgevingsvisie Overijssel)

Normerend uitgangspunt:

- Dekzandvlakten en ruggen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige reliëf.

Richtinggevend uitgangspunt:

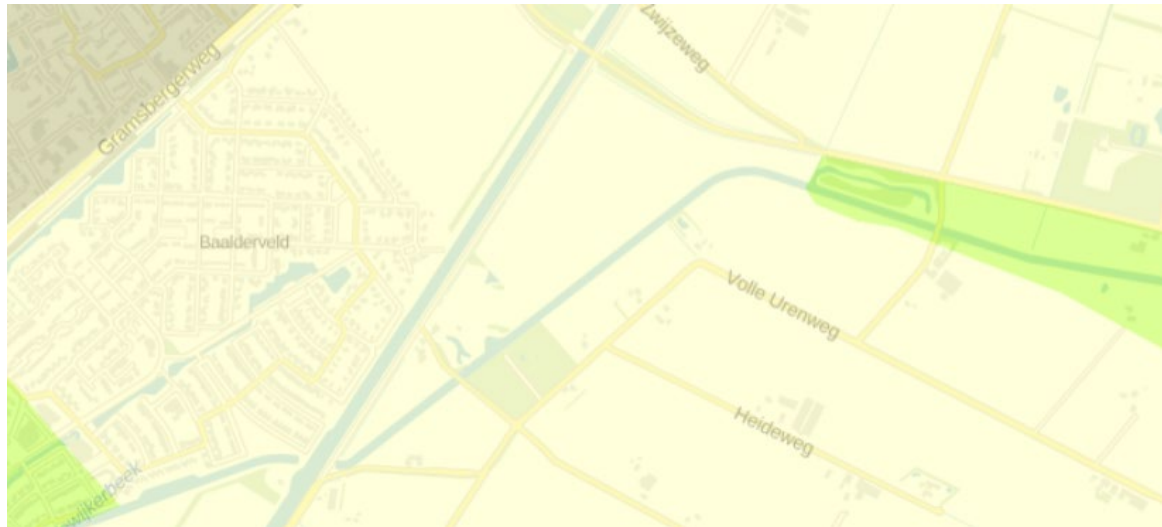
- Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Beide zijn tevens uitgangspunt bij (her)inrichting;
- Bij ontwikkelingen is de (strekings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.

Hoofdstuk 6 van deze ruimtelijke onderbouwing bevat de toelichting op de ruimtelijke inpassing van het zonnepark. Hierin is opgenomen hoe, voor zover relevant, met de hiervoor genoemde uitgangspunten rekening is gehouden.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap

In het agrarisch cultuurlandschap gaat het er om dat de mens inspeelt op de natuurlijke omstandigheden en die ten nutte maakt. Vanuit de nederzettingen zijn de omliggende gronden ooit ontgonnen, daardoor is er een sterke ruimtelijke en functionele relatie met het omringende landschap ontstaan. Afhankelijk van de stand van de techniek en de beschikbaarheid van meststoffen is door de eeuwen heen een geschakeerd patroon van akkers, weiden, hooiland en

bebouwing gegroeid. Dit verschil in tijd geeft mede richting aan de ontwikkeling van deze gebieden. Binnen de regionale landschappen is er vaak op korte afstand sprake van verschillen: de es, de flank en het beekdal. Het plangebied ligt voornamelijk in het jonge heide- en broekontginningslandschap (zie figuur 12).

Laag van agrarisch cultuurlandschap

dekzandgebieden

- essenlandschap
- oude hoevenlandschap
- maten en flierenlandschap
- jonge heide- en broekontginningslandschap

Figuur 12: Weergave kaart gebiedskenmerken, laag van het agrarische cultuurlandschap, ter hoogte van het plangebied (bron: Omgevingsvisie Overijssel)

De voormalige natte en droge heidegronden waren oorspronkelijk verbonden met het essen- en oude hoevenlandschap; hier werd geweid en werden de plaggen gestoken voor in de stal. In de stal bemeste plaggen dienden als structuurverbeteraar en bemesting voor de akkergronden op de essen. Na de uitvinding van het kunstmest ging deze functie verloren en werden ook deze gronden grotendeels in cultuur gebracht. De steeds planmatigere en grootschaligere ontginningen gingen door tot in de jaren 60 van de 20e eeuw. Ten opzichte van omliggend essen- en hoevenlandschap zijn de landbouwontginningen relatief grote open ruimtes, deels omzoomd door boscomplex. Erven liggen als blokken aan de weg geschakeld. Wegen zijn lanen met lange rechtstanden.

Normerend:

- De ontginningslandschappen, die in agrarisch gebruik zijn, dienen een beschermende bestemming te krijgen, gericht op instandhouding van de dragende lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen en ontginningslinten met erven en de kenmerkende grote ruimtematen.

Richtinggevend:

- Als ontwikkelingen plaats vinden in de agrarische ontginningslandschappen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de dragende lineaire structureren en kenmerkende ruimtematen.

Hoofdstuk 6 van deze ruimtelijke onderbouwing bevat de toelichting op de ruimtelijke inpassing van het zonnepark. Hierin is opgenomen hoe, voor zover relevant, met de hiervoor genoemde uitgangspunten rekening is gehouden.

Stedelijke laag

In de stedelijke laag is de koppeling van de sociale en fysieke dynamiek van de stedelijke functies aan het verbindende netwerk van wegen, paden, spoorwegen en kanalen een belangrijk ordenend principe. Efficiëntie en nabijheid zijn belangrijke vestigingsoverwegingen. Daarbij wordt kwaliteit, eigenheid en onderscheidend vermogen van de regio steeds belangrijker. In het plangebied is de typering 'informele trage netwerk' van toepassing.

Normerende uitgangspunten:

- De informele routes en routenetwerken worden in beeld gebracht en krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op de continuïteit van routes (vaarwegen, kleine paadjes, zandpaden, kerkepaden, fiets- en wandelpaden en -routes, etc). Bij ruimtelijke ontwikkelingen nabij doorgaande zandwegen, wandel- en fietsroutes worden discontinuïteiten in het netwerk van paden en vaarroutes voorkomen.

Richtinggevende uitgangspunten:

- Als ontwikkelingen plaats vinden in de gebieden die in de directe invloedssfeer van stad en dorp liggen (b.v. bedrijventerreinen, woonwijken) , dan dragen deze ontwikkelingen bij aan behoud en verkleining van de maaswijdte van het padennetwerk. Nieuwe mogelijkheden voor lange afstands-, wandel- en fietsroutes worden benut.

In het voorliggende plan loopt geen padenstructuur door het plangebied. Er lopen wel diverse wegen en paden langs het plangebied. Deze blijven behouden. Vanaf deze wegen en paden kunnen de buitenzijdes van het zonnepark worden beleefd (dit betreft met name de landschappelijke en natuurlijke inrichting.

Tot slot is de typering 'verspreide bebouwing' van toepassing. Aangezien het plan geen ontwikkeling op een bestaand erf betreft, of de ontwikkeling van een nieuw erf, zijn hier geen specifieke normerende of richtinggevende uitgangspunten op van toepassing. Ook liggen er geen erven binnen het plangebied.

Laag van de beleving

De laag van de beleving betreft de dimensie van het welbehagen, het plezier, de trots en de beleving. Deze laag is het domein van de belevenis, betekenis en identiteit. Deze laag voegt eigen kenmerken toe, zoals landgoederen, recreatieparken en recreatieve routes, maar benut vooral de kwaliteiten van de andere drie lagen. Het stelt kwaliteiten zoals de natuur, de productielandschappen en de steden in een ander daglicht en maakt ze beleefbaar en tot een belevenis.

De laag van de beleving heeft geen rechtstreekse doorwerking op het voorliggende plan.

3.3.3 Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonneparken

De provincie Overijssel heeft een Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonneparken opgesteld. De handreiking is vastgesteld door GS op 28 februari 2017. Deze handreiking biedt verdere handvaten om tot een goede balans te komen tussen de ruimte voor de ontwikkeling enerzijds, en de mate van aanvullende kwaliteitsprestaties anderzijds. De toetsing van het plan voor het zonnepark aan de Kwaliteitsimpuls Zonneparken, en het komen tot een goede balans, is opgenomen in paragrafen 3.3.1 en 6.5 van deze ruimtelijke onderbouwing.

3.3.4 Conclusie provinciaal beleid

Het voorliggende ruimtelijke plan past binnen het provinciaal beleid. Het plan geeft invulling aan de verduurzamingopgave en voldoet aan de 'Kwaliteitsimpuls Zonneparken'. Hoofdstuk 6 van deze ruimtelijke onderbouwing bevat de toelichting op de ruimtelijke inpassing van het zonnepark. Hierbij wordt, voor zover relevant, aangegeven hoe rekening wordt gehouden met de gebiedskenmerken. Ook wordt hierin de maatschappelijke meerwaarde van het project nader toegelicht.

3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Toekomstvisie Hardenberg 2013 – 2023

In 2004 stelde de gemeente haar eerste toekomstvisie vast, onder de titel 'de gemeente Hardenberg stapt stevig op de toekomst af'. Die toekomstvisie is door de raad geactualiseerd in 2008 en vernieuwd in 2012/2013. Beide keren via een interactief proces met belangengroepen en de inwoners van de gemeente. De Toekomstvisie Hardenberg 2013 - 2023 is vastgesteld door de gemeenteraad van Hardenberg op 23 april 2023. Dit plan kent drie hoofddoelstellingen:

- samenhang in diverse gemeentelijke beleidsvelden ondersteunen;
- een helder profiel naar buiten toe creëren;
- strategische politieke keuzes maken.

De gemeente gaat daarbij voor kwaliteit. Kwaliteit betekent onder andere aandacht voor duurzaamheid en een voorbeeldfunctie van de gemeente. Hierbij past het voorliggende plan voor de realisatie van het zonnepark.

3.4.2 Raadsbesluit van 3 oktober 2017

De raad heeft op 3 oktober 2017 concrete besluiten genomen betreffende de ambities op het gebied van de opwekking van duurzame energie, en de omgang met concrete initiatieven. Deze besluiten betreffen:

- de eerder door de raad vastgestelde ambities op het gebied van duurzame Energieopwekking onverkort te handhaven. Dat betekent dat in 2030 minimaal 30% van het energieverbruik in de gemeente Hardenberg duurzaam wordt opgewekt.
- gezien de resultaten van de verkenning van Pondera Consult (zie bijlagen) in te zetten op een mix van energie-opwekkingsmogelijkheden, met extra aandacht voor wind- en zonne-energie en restwarmte.
- de notitie "vergroting productiecapaciteit duurzame energieopwekking gemeente Hardenberg" en de daarin beschreven uitgangspunten en het afwegingskader vast te stellen.

- te kiezen voor het ontwikkelscenario Pilotprojecten en als gemeente hierin het initiatief te nemen.
- het college opdracht te geven om bij elk project op het gebied van wind- en zonne-energie, voorafgaande aan het opstellen van een bestemmingsplan, eerst een definitief go-no go besluit te laten nemen door de gemeenteraad.
- het college opdracht te geven innovaties en ontwikkelingen op het gebied van duurzame energieopwekking nauwlettend te volgen, bij actuele ontwikkelingen de raad tijdig te rapporteren en zo nodig aan te geven of de ambitie met betrekking tot wind- en zonne-energie heroverwogen dient te worden.
- dat maatschappelijke compensatie a priori geregeld moet worden in overleg met omwonenden en stakeholders en dat de maatschappelijke compensatie in de procedure betrokken moet worden.
- dat omwonenden zeggenschap krijgen in de bestemming en de besteding van de maatschappelijke compensatie.
- bij de keuze voor projecten in het buitengebied terughoudend te zijn met de optie voor het inzetten van landbouwgronden.
- voor de uiteindelijke beslissing altijd deze plannen voor te leggen aan de gemeenteraad.
- samenwerking te zoeken met partners als Stimuland en LTO om bedrijven te motiveren zonnepanelen te plaatsen op daken, zoals bijvoorbeeld de regeling “boeren met zon”.
- bij grootschalige projecten ter opwekking van duurzame energie, per initiatief een burgerplatform op te richten waarmee de belangen van de omgeving worden vertegenwoordigd;
- het burgerplatform de mogelijkheid te geven om gevraagd en ongevraagd advies te geven over grootschalige projecten ter opwekking van duurzame energie zodat deze adviezen door de raad meegenomen kunnen worden bij de besluitvorming van de go-no go momenten.
- dat de project/procesmanager nadrukkelijk ook (latente) initiatieven dient te initiëren met de lokaal betrokkenen en deze te faciliteren teneinde deze initiatieven te laten slagen
- nadrukkelijk te kijken wat de gemeente op eigen gebouwen en gronden aanvullend kan initiëren op het vlak van wind, zon en biomassa en dit binnen een half jaar te rapporteren aan de raad.

Het voorliggende plan voor een zonnepark draagt bij aan de realisatie van het doel minimaal 30% van het energieverbruik in de gemeente Hardenberg duurzaam op te wekken. De realisatie van het zonnepark past ook binnen de voorgestelde energiemix, met extra aandacht voor wind- en zonne-energie en restwarmte. De gemeenteraad heeft op 4 december 2018 een ‘GO’ gegeven betreffende het plan voor het voorliggende zonnepark, voorafgaand aan de planologische procedure.

Er worden concreet maatregelen getroffen om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren. Zo worden er rond het zonnepark relatief brede stroken struweel en een bosstrook (natuurzone) aan de noordkant gerealiseerd, bestaande uit gebiedseigen soorten. Deze stroken ontnemen grotendeels het zicht op de panelen. Met het plan wordt ook aangesloten op de karakteristieken van het gebied. Het zonnepark wordt gerealiseerd binnen de bestaande landschappelijke context. Er wordt aan de noordzijde een (permanente) natuurstrook gerealiseerd, in een gebied welke beleidsmatig (provinciaal beleid) is aangeduid met het ontwikkelingsperspectief ‘Zone Ondernemen met Natuur en Water buiten het Natuurnetwerk Nederland’. In deze zone heeft de provincie wel ambities voor natuurontwikkeling, maar geen directe middelen. Door hier met de

realisatie van het zonneveld een permanente invulling aan te geven, die is afgestemd op de natuurpotentie ter plekke, kan deze ambitie voor de provincie worden gerealiseerd. Om de werking van de verbinding van deze strook verder te versterken is de initiatiefnemer bereid een fauna-uittreed plaats te realiseren in het kanaal. Indien dit niet mogelijk blijkt, wordt de geschatte investering hiervan (€ 10.000,-) gereserveerd voor investeringen in landschap en natuur elders.

LC Energy heeft omwonenden en andere belanghebbenden zorgvuldig geïnformeerd over het plan. Hierbij heeft ook enkele malen afstemming plaatsgevonden met een afvaardiging van direct omwonenden. Ook hebben twee inloopavonden plaatsgevonden. Waar mogelijk is rekening gehouden met de wensen van omwonenden en andere belanghebbenden (zie hiertoe ook paragraaf 2.3.11).

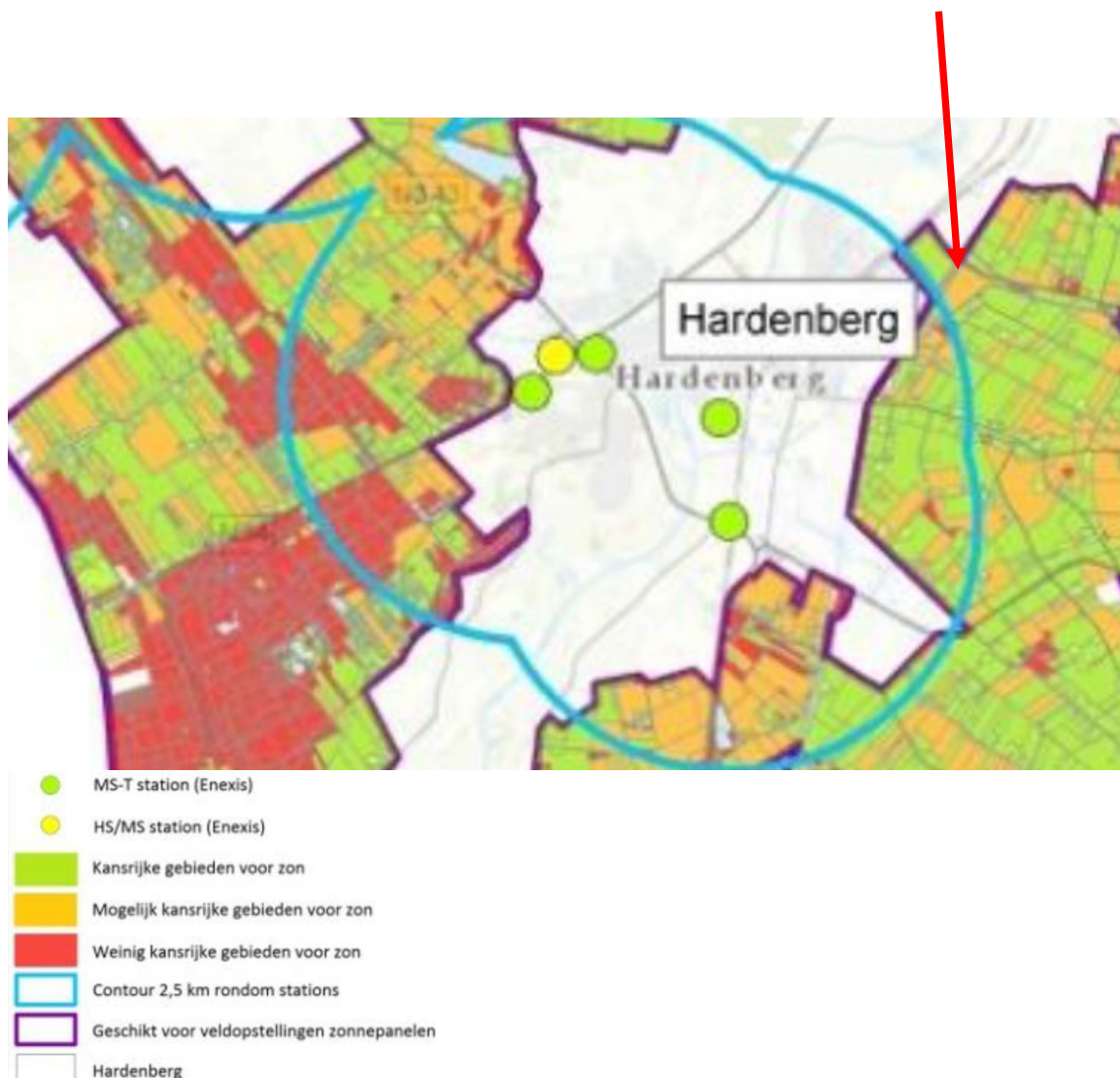
Met het voorliggende plan wordt tenslotte ook een bijdrage geleverd aan maatschappelijke doelen. Naast een invulling van de opgave om duurzaam energie op te wekken en de natuurdoelstelling, wordt ook aan omwonenden de mogelijkheid geboden te participeren en te profiteren. Zie hiertoe paragraaf 2.3.10. Tijdens de bouw van het park en tijdens de daaropvolgende exploitatie van het park, wordt de voorkeur gegeven aan lokale bedrijven. Waar mogelijk kiest LC Energy voor de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit op basis van SROI (social return on investment) via lokale sociale dienstverlening. Deze mensen kunnen worden ingezet voor de aanleg van het park, omheining, grondwerk, beveiliging, huisvesting en catering voor werknemers tijdens de bouw en beheer van het park.

3.4.3 Duurzaam Hardenberg

De gemeente Hardenberg wil ambitieuze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Energiebesparing vormt een prominent onderdeel. Daarnaast ligt de nadruk op het stimuleren van duurzame energievormen. Het beleid spitst zich daarbij ook toe op duurzame energie. De toename van productie van duurzame energie is van groot belang voor het halen van de doelstellingen van Duurzaam Hardenberg. Daarom worden initiatieven voor duurzame energieproductie ondersteund, ook als het gaat om planologische inpassing. Voorbeelden van projecten zijn de realisatie van een windmolenpark, een bio-ethanolafabriek, diverse biogasinstallaties, diverse projecten voor Warmte-Koude-Opslag in de bodem, het inzetten van snoeihout voor biomassa en het voorleesboekje Hi Beer Tad. Het ondersteunen van het voorliggende initiatief past binnen dit gemeentelijke beleid.

3.4.4 Afwegingskader Duurzame energie kansen en kader

De gemeente geeft in haar afwegingskader 'Duurzame energie kansen en kader' aan dat zonneparken een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de doelstellingen. In het afwegingskader is een kaart opgenomen waarin is aangeduid welke gebieden kansrijk zijn voor zonneparken. Deze zonneparkkaart komt uit het document 'vergroting productiecapaciteit duurzame energieopwekking gemeente Hardenberg'. Het voorliggende zonnepark is aangeduid als een mogelijk kansrijke locatie (zie figuur 13).

Figuur 13: Weergave kaart uit het gemeentelijke afwegingskader 'Duurzame energie kansen en kader'

Daarnaast zijn de volgende aspecten van belang, bij de ontwikkeling van zonneparken binnen de gemeente Hardenberg:

- Er is zo veel mogelijk ruimte voor inbreng van belanghebbenden in de uitwerking en ontwikkeling van een project;
- Er is sprake van een zo groot mogelijk aandeel lokaal eigenaarschap, zoals blijkt uit zeggenschap en verdeling van inkomsten en opbrengsten ten bate van de lokale samenleving en lokale maatschappelijke belangen;
- De potentiële baten voor de omgeving zijn zo hoog mogelijk en brengen daarmee balans voor de effecten van de ingreep op de omgeving (balans tussen lusten en lasten).

LC Energy heeft omwonenden en andere belanghebbenden zorgvuldig geïnformeerd over het plan. Hierbij heeft enkele malen afstemming plaatsgevonden met een afvaardiging van direct omwonenden. Ook hebben twee inloopavonden plaatsgevonden. Waar mogelijk is rekening gehouden met de wensen van omwonenden en andere belanghebbenden (zie hiertoe ook paragraaf 2.3.11).

Met het voorliggende plan wordt ook een bijdrage geleverd aan maatschappelijke doelen en belangen. Naast een invulling van de opgave om duurzaam energie op te wekken, en de natuurdoelstelling, wordt ook aan omwonenden de mogelijkheid geboden te participeren en

financieel te profiteren. Zie hiertoe paragraaf 2.3.10. Voorbeelden zijn dat LC Energy omwonenden de mogelijkheid biedt om 50% van het vereiste eigen vermogen te investeren via een speciaal hiervoor opgericht fonds. Dit fonds levert aantrekkelijke rendementen op, waardoor omwonenden financieel profiteren van het zonnepark. LC Energy stelt ook tot maximaal 10% van het zonnepark beschikbaar voor een 'Postcoderoos regeling project' voor een lokale Energie Coöperatie.

3.4.5 Visienota Buitengebied gemeente Hardenberg

De gemeente Hardenberg heeft de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid voor het buitengebied weergegeven in de 'Visienota Buitengebied Gemeente Hardenberg'. De ruimtelijke visie vormde de basis voor het bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg'. Hoofddoelen van het gemeentelijk ruimtelijk beleid voor het buitengebied zijn:

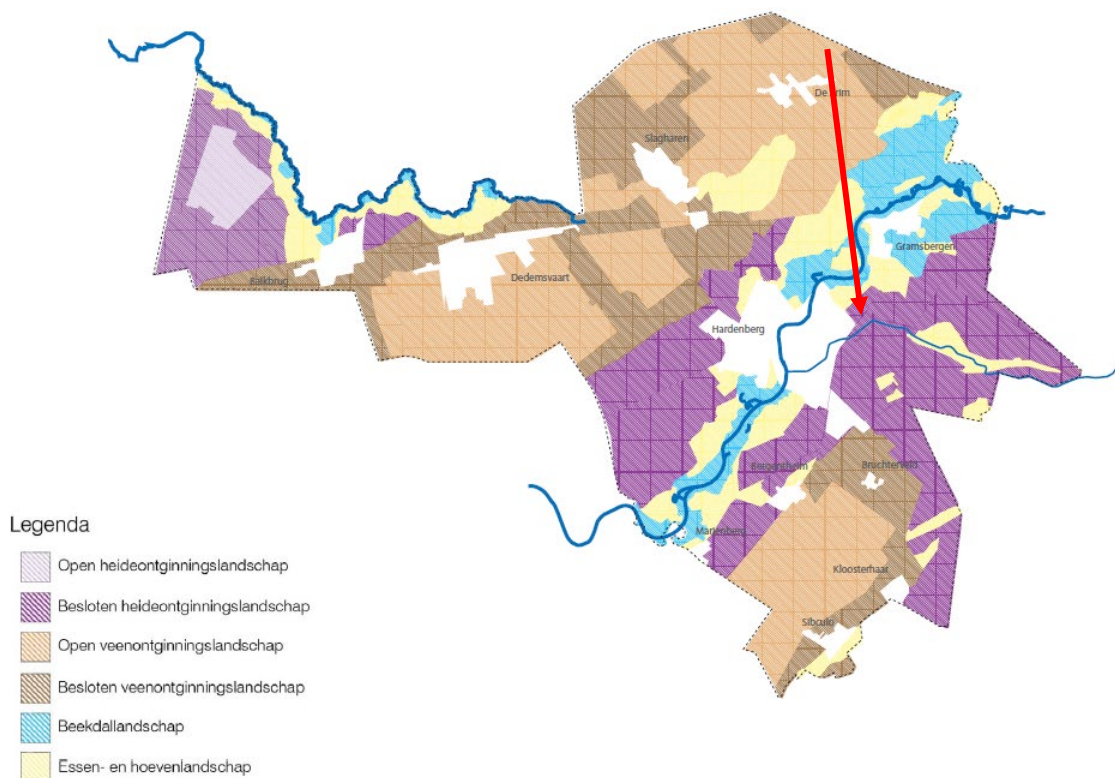
- op een duurzame en efficiënte wijze ruimte scheppen voor de verschillende ruimtevrugnende functies;
- het vergroten van de leefbaarheid van het platteland;
- het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit.

Onder ruimtelijke kwaliteit wordt verstaan: de eigen identiteit. Deze identiteit kan worden uitgedrukt in de begrippen gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. De gebruikswaarde blijkt uit de geschiktheid voor bepaalde functies. De belevingswaarde houdt verband met de gebiedseigen kenmerken van het landschap, de bebouwing en de wordingsgeschiedenis. Bij de toekomstwaarde gaat het om kenmerken als duurzaamheid, biodiversiteit, robuustheid, aanpasbaarheid en flexibiliteit.

Bij de keuze van de locatie voor een zonnepark wordt bekeken of de locatie ruimtelijk inpasbaar is. Deze vraag is voor deze locatie positief beantwoord. Het zonnepark wordt gerealiseerd binnen de bestaande landschappelijke context en kan landschappelijk en natuurlijk goed worden ingepast. Het zonnepark zorgt voor een toename van de biodiversiteit en er wordt gebruik gemaakt van gebiedseigen beplanting.

3.4.6 Landschap Identiteit Kaart

De gemeente heeft voor het gebied een Landschap Identiteit Kaart (LIK) voor het buitengebied van de gemeente gemaakt. Hierin wordt de identiteit van het gebied bepaald, zoals specifieke kenmerken en kwaliteiten. Op deze wijze wil de gemeente de ruimtelijke kwaliteit van het gebied versterken. Het plangebied is aangewezen als 'Besloten heideontginningslandschap, aan de oostzijde van de Vecht' (zie figuur 14).

Figuur 14: Weergave kaart gebiedstypes uit de LIK.

Het gebied kenmerkt zich met name door een rechthoekige, grootschalige verkaveling. Op een aantal plekken is de verkaveling kleinschaliger. In slechts een aantal gebieden verandert de verkavelingsrichting nauwelijks of niet. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in Veldingerveld en in de Oude Veen. In de andere gebieden is wel verschil van kavelrichting waar te nemen. In Ebbenbroek is er bijvoorbeeld een verschil te zien tussen de kavels aan weerszijden van de Emtenbroekerdijk. In het gebied van Veldingerveld is ook sprake van kleinere kavels dan de andere gebieden.

Er komen verschillende vormen van beplantingstypen voor: wegbepanting, erfbeplanting, singels en verspreid liggende bosjes. Langs een aantal wegen komen eikenlanen voor, voornamelijk enkelzijdig. Daarnaast speelt erfbeplanting een grote rol. De erven zijn "dichtgeplant" met eikenrijen en singels. Verspreid over het gebied liggen een aantal kleine en grote bosgebieden. Dit zijn vooral gemengde loofbossen waarvan een aantal zijn aangeplant in de ruilverkavelingsperiode. In deze bossen komt een menging voor van berk, eik, acacia. De berk is een typerende boomsoort voor de heideontginningen. Her en der komt deze soort terug in de menging van de bosjes, langs de weg en in de houtsingels in het gebied. Een andere soort die veel voorkomt in het gebied is de zwarte els en dan vooral in de houtsingels. Op een aantal plekken in het gebied, zowel langs de weg als midden in het veld komen ook solitaire bomen voor, veelal eiken en berken.

In het voorliggende plan worden de zonnepanelen aan het zicht onttrokken door beplanting (struweel en een natuurzone), die past binnen de gebiedskenmerken. Dit wordt nader onderbouwd in hoofdstuk 6 en in het separaat bijgevoegde Ruimtelijk Kwaliteitsplan (inrichtingsplan).

3.4.7 Conclusie gemeentelijk beleid

Het voorgenomen plan sluit aan op de doelstelling van de gemeente Hardenberg om meer energie duurzaam op te wekken. Het zonnepark wordt op zorgvuldige wijze landschappelijk ingepast, passend bij de landschapskenmerken in het gebied.

3.5 Conclusie

Uit de voorgaande beleidstoets is gebleken dat de voorgenomen ontwikkeling past binnen het nationale, provinciale en gemeentelijk beleid.

4

WAARDENTOETS

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de impact van de ontwikkeling op de verschillende waarden beschreven. Hieronder vallen flora & fauna, archeologie, cultuurhistorie en water. Er wordt beschreven wat er is onderzocht en welke resultaten hieruit zijn gekomen. Vervolgens wordt hier een conclusie uit getrokken met betrekking tot de ontwikkeling.

4.2 Natuurwaarden

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur/Natuurnetwerk Nederland. Bij soortenbescherming speelt de Flora- en faunawet een belangrijke rol. Per 1 januari 2017 zijn de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet vervangen door de nieuwe Wet Natuurbescherming.

De voorgenomen ontwikkeling is getoetst aan de Wet Natuurbescherming. Hiertoe is een Toetsing Wet Natuurbescherming uitgevoerd. Het onderzoek is als separaat document toegevoegd bij deze ruimtelijke onderbouwing. De belangrijkste resultaten van het onderzoek zijn hieronder beschreven.

Soortenbescherming

Het plangebied biedt een potentieel habitat voor een aantal beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte en uitgebreide veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en eenmalig veldbezoek vastgesteld dat het terrein mogelijk van belang is voor enkele algemeen beschermde soorten met een landelijke vrijstelling en voor enkele soorten zonder deze vrijstelling. Voor veel soorten maakt het plangebied onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soort. Gesteld kan worden dat de landschappelijke inpassing naar verwachting een positief effect heeft op kleine, grondgebonden zoogdieren, amfibieën en broedvogels.

- Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden betreffen een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/43/EEG) en de gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, (inmiddels Wet Natuurbescherming) beschermd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/ Natuurnetwerk Nederland (NNN) betreft een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen.

Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

Natura 2000-gebieden

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op meer dan 10 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Vecht en beneden Regge gebied. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Houtopstanden

In het plangebied worden geen bomen gekapt. De aanwezige zomereiken blijven behouden. Een nadere toetsing van de houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van NNN-gebied. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN. Van afname van areaal is geen sprake. Tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN significant aantasten. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4.3 Archeologische waarde

Aardkundige, archeologische waarden moeten zoveel mogelijk worden behouden. Op basis van het verdrag van Malta en de wet op de archeologische monumentenzorg is het uitgangspunt gesteld om archeologisch erfgoed zoveel mogelijk terplekke te bewaren en maatregelen te nemen om dit te bewerkstelligen.

De verstoorder van de bodem is verantwoordelijk voor het behoud van de archeologische resten. Daar waar behoud ter plekke niet mogelijk is, betaalt de verstoorder het archeologisch onderzoek en de mogelijke opgravingen. Voor ruimtelijke plannen die archeologische waarden bedreigen, moeten betrokken partijen in beeld brengen welke archeologische waarden in het geding zijn.

In het bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg' zijn archeologische verwachtingswaarden per gebied aangegeven, door middel van dubbelbestemmingen. Het plangebied heeft voor een beperkt deel, aan de zuidoostzijde, de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 5' (zie figuur 2, de arcering aan de zuidoostzijde van het plangebied). Wanneer in het gebied van 'Waarde - Archeologie 5' de gronden over een oppervlakte van 2.500 m² of meer en een diepte van 50 cm of meer worden geroerd, is archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Door de realisatie van het zonnepark worden palen, enkele kleinschalige bouwwerken (zoals een transformatorgebouw), een hekwerk en singels geplaatst. Verder zullen kabels in het gebied worden gelegd, en worden enkele paden aangelegd. Bij deze realisatie blijft het totale oppervlak aan bodemverstoring zeer gering. De grond wordt, in het deel aan de zuidoostzijde, niet geroerd over een oppervlakte van meer dan 2.500 m². Er is dan ook geen archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Voor deze gebieden is geen archeologisch onderzoek noodzakelijk.

4.4 Cultuurhistorie

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening moeten naast de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten, ook cultuurhistorische waarden in het plangebied worden meegewogen bij een afwijkingsbesluit in het kader van de Wro.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In het plangebied bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten. Er worden, met de realisatie van het zonnepark, geen cultuurhistorische waarden in het geding gebracht.

4.5 Water

De toelichting van een omgevingsvergunning dient, conform artikel 3.1.6, lid 1 onder b van het Besluit ruimtelijke ordening, een beschrijving te bevatten van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op het voor dit plan relevante waterbeleid. Vervolgens is de huidige en toekomstige waterhuishoudkundige situatie van het plangebied beoordeeld.

Europees beleid

De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is op 22 december 2000 in werking getreden en is bedoeld om in alle Europese wateren de waterkwaliteit chemisch en ecologisch verder te verbeteren. De Kaderrichtlijn Water omvat regelgeving ter bescherming van het binnenlandse oppervlaktewater, overgangswateren (waaronder estuaria worden verstaan), kustwateren en grondwater. Streefdatum voor het bereiken van gewenste waterkwaliteit is 2015. Eventueel kan er,

mits goed onderbouwd, uitstel (derogatie) verleend worden tot uiteindelijk 2027. Voor het uitwerken van de doelstellingen worden er op (deel)stroomgebied plannen opgesteld. In deze (deel) stroomgebied beheersplannen staan de ambities en maatregelen beschreven voor de verschillende (deel)stroomgebieden. Met name de ecologische ambities worden op het niveau van de deelstroomgebieden bepaald.

Rijksbeleid

Het Nationaal Waterplan 2016-2021 is op 10 december 2015 vastgesteld. Dit Nationaal Waterplan geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021 weer, met een vooruitblik richting 2050. Het kabinet speelt proactief in op de verwachte klimaatveranderingen op lange termijn, om overstromingen te voorkomen. Binnen de planperiode gaan realistische maatregelen in uitvoering die een antwoord bieden op de opgaven voor de korte termijn en voldoende mogelijkheden openlaten om op langere termijn verdere stappen te zetten. Het kabinet sluit daarmee aan bij de resultaten van het Deltaprogramma. Met deze handelwijze is Nederland koploper en een toonaangevend voorbeeld in de wereld. Met dit Nationaal Waterplan zet het kabinet een volgende ambitieuze stap in het robuust en toekomstgericht inrichten van ons watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem als basis voor welzijn en welvaart.

Provinciaal beleid

De provincie werkt nauw samen met Waterschappen om haar ambities te realiseren. Hiervoor hebben de waterschappen eigen regionale waterbeheerplannen opgesteld. De Provinciale Staten hebben de wettelijke bevoegdheid tot het instellen en opheffen van waterschappen, tot regeling van hun gebied, taken, inrichting, samenstelling van hun bestuur en tot de verdere reglementering van waterschappen. De manier waarop de waterschappen hun taak uitoefenen is onderhevig aan provinciaal toezicht doordat het waterbeheerplan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten behoeft. Dus de provincie stelt de regels en de waterschappen doen verder de uitvoering van het waterbeheer.

Waterschap Vechtstromen

Het Waterschap Vechtstromen heeft de beleidskaders van rijk en provincie nader uitgewerkt in het Waterbeheerplan 2016-2021. De belangrijkste ruimtelijk relevante thema's zijn waterveiligheid, klimaatbestendigheid en omgeving en ruimte voor waterberging. Daarnaast is de Keur van Waterschap Vechtstromen een belangrijk regelstellend instrument waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden.

Watertoets

De initiatiefnemer heeft diverse malen afstemming gehad met het waterschap Vechtstromen. Ook is het waterschap op 13 maart 2019 geïnformeerd over het plan door gebruik te maken van de digitale watertoets (zie separaat toegevoegde bijlage). De watertoets is opgenomen als separate bijlage. Het waterschap op zich heeft geen oordeel over het zonneveld zelf, wel over de impact op de Radewijkerbeek en de oevers (zie separaat bijgevoegde vooroverlegreactie). De voorgestelde verbreding van de rietoever met daarachter een zone met struweel komt de ecologische waarde van de beek waarschijnlijk ten goede. Aan de zijde van het zonneveld hoeft geen onderhoudsvrije ruimte aangehouden te worden als de toekomstig beheerder van de natuurstrook langs de beek

ook de rietzone vanaf de landzijde (op waterschapseigendom) voor eigen rekening onderhoudt. Het waterschap zal dan de rietzone direct aan de waterzijde met een maaiboot mee maaien. Deze afspraak over onderhoud zal wel schriftelijk moeten worden vastgelegd, voordat het waterschap definitief akkoord kan gaan (voordat een watervergunning kan worden verleend). Er zal nog een watervergunning nodig zijn vanwege de nieuwe beplanting in de keurzone.

Gevolgen plan voor de waterhuishouding

Het voorliggende plan heeft geen negatieve gevolgen voor de waterhuishouding. Onder de zonnepanelen wordt geen gesloten verharding aangelegd, waardoor het regenwater vrij kan infiltreren. Compensatie van verharding is daarom ook niet aan de orde. De toename van verhard oppervlak is aanmerkelijk minder dan de grens van 1500 m². De panelen en de constructie wordt uitgevoerd met niet-uitloogbare materialen. Er komt geen afvalwater vrij. Het plan heeft dan ook geen schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie. Langs de watergangen blijft voldoende ruimte voor beheer.

4.6 Conclusie

Met de voorgenomen ontwikkeling worden de aanwezige waarden niet aangetast. Het voornemen is dan ook uitvoerbaar ten aanzien van de bestaande waarden in het plangebied.

5

MILIEUASPECTEN

5.1 Inleiding

Nieuwe initiatieven hebben te maken met milieuaspecten. Een aantal van deze milieuaspecten zijn ruimtelijk relevant. In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Bodem
- Geluid
- Luchtkwaliteit
- Externe veiligheid
- Bedrijven en milieuzonering
- Verkeer en parkeren
- Vormvrije m.e.r.-beoordeling
- Leidingen
- Lichtreflectie
- Elektromagnetische straling
- Warmteontwikkeling

5.2 Bodem

Sinds 1 januari 2008 is in het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) vastgelegd hoe we in Nederland omgaan met het hergebruik van schone en licht verontreinigde grond en de bescherming van de bodem. Bij de verlening van een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan dient te worden bepaald of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In het plangebied zijn geen bodemverontreinigingen bekend. Gezien het grondgebruik is ook de verwachting dat de grond geschikt is voor het gebruik als zonnepark. Er wordt geen verblijfsruimte gerealiseerd.

Er worden materialen gebruikt die gebruikelijk zijn bij nederlandse bouwprojecten. Van bodemverontreiniging zal redelijkerwijs geen sprake zijn. Als extra waarborg wordt voorafgaand aan de realisatie van het zonnepark een bodemonderzoek uitgevoerd (nulmeting). Er wordt ook weer een bodemonderzoek uitgevoerd na ontmanteling van het zonnepark. Als blijkt dat de grond toch verontreinigd blijkt door het zonnepark met toebehoren, wanneer bodemsaneringsnormen worden overschreden, wordt de grond gesaneerd.

Met betrekking tot het aspect bodem wordt de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar geacht.

5.3 Geluid

Voor de beoordeling van het onderdeel geluid moet in algemene zin aan de volgende punten worden voldaan:

- de normen uit de Wet geluidhinder worden in acht genomen;
- bedrijven in de omgeving worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd;
- op en rond het plangebied blijft sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Wet geluidhinder

Per 1 januari 2007 is de gewijzigde Wet geluidhinder (Wgh) in werking getreden. Hierin staat dat inzichtelijk moet worden gemaakt welke geluidsbronnen in het gebied aanwezig zijn en wat de geluidsbelasting is voor woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen zoals onderwijsgebouwen, ziekenhuizen en verpleeghuizen. Op basis van de Wet geluidhinder (Wgh) zijn er drie geluidsbronnen waarmee bij nieuwe ruimtelijke plannen rekening gehouden dient te worden: wegverkeer-, railverkeer- en industrielawaai. Artikel 76 Wgh verplicht er toe om bij ruimtelijke ontwikkelingen die betrekking hebben op gronden binnen een geluidzone terzake van de geluidsbelasting van de gevel van geprojecteerde geluidsgevoelige bestemmingen de grenswaarden uit de Wgh in acht te nemen.

Op deze locatie wordt geen geluidsgevoelige bestemming toegevoegd. Het zonnepark hoeft dan ook niet beschermd te worden tegen geluidsoverlast. Ook is er geen sprake van industrielawaai vanuit het nieuw te realiseren zonnepark. In het plangebied worden zonnepanelen geplaatst. Deze zonnepanelen produceren geen geluid. Daarnaast worden er ook geen installaties opgenomen die een wezenlijke geluidsemisatie veroorzaken waardoor nader onderzoek noodzakelijk is. Het inkoopstation, het transformatorstation en de vier omvormerstations worden op ruime afstand van de dichtstbijzijnde geluidsgevoelige bestemmingen geplaatst (ruim meer dan 100 meter). Daarnaast is er, vanwege de hellende positie van de panelen, geen wezenlijke reflectie van omgevingsgeluid. Door de hellende positie kaatst geluid omhoog. Een akoestisch onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

Bedrijven in de omgeving

Binnen het plangebied wordt geen nieuwe geluidsgevoelige bestemming gerealiseerd. Bestaande bedrijven worden niet extra belemmerd.

Woon- en leefklimaat

Binnen het plangebied worden één inkoopstation, één transformatorstation en vier omvormerstations geplaatst, die enigszins geluid produceren. Het inkoopstation heeft een bronvermogen van maximaal 10,0 MVA, het transformatorstation heeft een bronvermogen van maximaal 10,0 MVA en omvormers, die ook nog enig geluid kunnen produceren, hebben een bronvermogen van maximaal 300 kW. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is in de richtafstanden tabel voor het aspect geluid 30 meter opgenomen. Dit betekent dat wordt geadviseerd om, op basis van een goede ruimtelijke ordening, een afstand van minimaal 30 meter aan te houden met geluidsgevoelige functies. Het inkoopstation, het transformatorstation en de vier omvormerstations worden op aanmerkelijk grotere afstand van de bestaande

burgerwoningen gesitueerd. Met betrekking tot geluid blijft dan ook een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig.

5.4 Luchtkwaliteit

Het wettelijk kader met betrekking tot de luchtkwaliteit is sinds 2007 vastgelegd in hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer (Wm) en in de algemene maatregel van bestuur: 'Niet in betekenende mate bijdragen' (Besluit NIBM) en de ministeriële regeling NIBM (Regeling NIBM). In titel 5.2 van de Wm is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geregeld. In dit programma staat onder andere beschreven wanneer en hoe overschrijding van luchtkwaliteitsnormen moet worden aangepakt. In het programma wordt rekening gehouden met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Ontwikkelingen die binnen het programma passen hoeven niet te worden getoetst aan de luchtkwaliteitsnormen.

Voor ontwikkelingen die niet in betekenende mate bijdragen aan luchtverontreiniging, hoeft geen onderzoek te worden gedaan naar de luchtkwaliteit.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Op grond van de NIBM-tool is een ontwikkeling 'in betekenende mate' bij een toename van het aantal verkeersbewegingen met ruim 800 per dag (met 5% aandeel vrachtverkeer). De voorgenomen ontwikkeling betreft de realisatie van een zonnepark. De verkeersbewegingen die de ontwikkeling van een zonnepark met zich mee brengt, zijn alleen tijdens de aanlegfase merkbaar. In deze fase zal er tijdelijk sprake zijn van een grotere toename van verkeersbewegingen. Nadat de bouw van het park is afgerond daalt het aantal verkeersbewegingen weer naar de oude situatie.

Zelfs tijdens de bouwperiode zal het aantal verkeersbewegingen ruimschoots onder de 800 per dag blijven. Daardoor leidt de ontwikkeling niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit én kan de ontwikkeling niet als 'niet in betekenende mate' worden gezien.

Gelet op het voorgaande wordt gesteld dat nader onderzoek naar het aspect luchtkwaliteit niet noodzakelijk is.

5.5 Externe veiligheid

Algemeen

Externe veiligheid richt zich op het beheersen van risico's bij onder meer productie, opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving. Door maatregelen kunnen de afstanden worden verkleind. Er wordt onderscheid gemaakt tussen plaatsgebonden risico en groepsrisico. Het groepsrisico heeft een oriënterende waarde, voor het plaatsgebonden risico geldt een grenswaarde voor kwetsbare objecten en een richtwaarde voor beperkt kwetsbare objecten. De grenswaarde mag niet worden overschreden.

Voor de oriënterende waarde en richtwaarde geldt dat afwijken alleen met een motivering is toegestaan. Het aspect externe veiligheid betreft het risico op een ongeval waarbij een gevaarlijke stof aanwezig is. Deze gevaarlijke stoffen kennen twee verschillende bronnen. Dit zijn de stationaire (chemische fabriek, lpg-tankstation) en de mobiele (tankwagen, gasleidingen) bronnen.

Er wordt getoetst aan de volgende wet- en regelgeving:

- Voor inrichtingen (bedrijven) wordt getoetst aan het besluit Externe veiligheid inrichtingen (BEVI) en de bijbehorende regeling.
- Voor transportroutes over weg, water en spoor wordt getoetst aan het Besluit externe veiligheid transportroutes (BEVT).
- Voor buisleidingen wordt getoetst aan het Besluit externe veiligheid buisleidingen (BEVB).

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Om in beeld te brengen of er in het plangebied of in de nabijheid daarvan risicobronnen aanwezig zijn, is de provinciale risicokaart geraadpleegd. Een uitsnede daarvan is weergegeven in figuur 15.

Figuur 15: Uitsnede Risicokaart Nederland

Uit de risicokaart blijkt dat in het plangebied geen risicovolle inrichtingen, transportassen (spoor, weg, water) of transportleidingen aanwezig zijn. Het plangebied ligt ook niet in het invloedsgebied van inrichtingen, assen en leidingen. Wel loopt er een buisleiding (gas) langs de oostkant van het plangebied. Deze buisleiding ligt echter ruim buiten het plangebied waar de zonnepanelen en de gebouwen worden geplaatst (met palen in de grond). Bovendien neemt het aantal personen binnen het plangebied niet toe, waardoor er geen effecten op de externe veiligheidssituatie zijn. Met betrekking tot externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde en kan aanvullend onderzoek achterwege blijven.

Een zonnepark is geen gevoelig object of inrichting dat formeel een veiligheidscontour kent. Wel betreft een zonnepark een inrichting dat energie in de vorm van elektriciteit opwekt en op het elektriciteitsnet levert. Om de veiligheid te waarborgen komt er gedeeltelijk een (transparant) hek rondom het zonnepark. Dit hekwerk is 2 meter hoog en staat op ruime afstand van de zonnepanelen

waardoor personen niet bij de zonnepanelen kunnen. Op andere plekken vormen de bestaande watergangen reeds een natuurlijke barrière. Daarnaast wordt het zonnepark niet openbaar toegankelijk. Het park kan enkel middels een afgesloten poort worden betreden ten behoeve van regulier beheer en onderhoud. Daarnaast wordt het park geaard en worden elektriciteitskabels ondergronds aangelegd.

5.6 Bedrijven en milieuzonering

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt in eerste instantie doorgaans de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd, waarin richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar zijn opgenomen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen inrichting van de betrokken gronden als zonnepark levert geen hinder of gevaar op voor omliggende gevoelige functies.

Binnen het plangebied worden één inkoopstation (Enexis), één transformatorstation en vier omvormerstations geplaatst, die enigszins geluid produceren. Het inkoopstation heeft een bronvermogen van maximaal 10,0 MVA, het transformatorstation heeft een bronvermogen van maximaal 10,0 MVA en omvormers, die ook nog enig geluid kunnen produceren, hebben een bronvermogen van maximaal 300 kW. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is in de richtafstanden tabel voor het aspect geluid 30 meter opgenomen. Dit betekent dat wordt geadviseerd om, op basis van een goede ruimtelijke ordening, een afstand van minimaal 30 meter aan te houden met geluidsgevoelige functies. Het inkoopstation, het transformatorstation en de vier omvormerstations worden op aanmerkelijk grotere afstand van de bestaande burgerwoningen gesitueerd (ruim meer dan 100 meter afstand). Met betrekking tot geluid blijft dan ook een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig.

Anderzijds betreft een zonnepark geen gevoelige functie. Een zonnepark hoeft qua milieuzonering niet beschermd te worden tegen eventuele milieubelastende functies in het omliggende gebied.

5.7 Verkeer en parkeren

De ontwikkeling van een zonnepark heeft geen grote gevolgen voor het verkeer en parkeren. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden via de ontsluiting, en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark is niet openbaar toegankelijk.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het zonnepark kan op een veilige manier (zonder overlast voor omwonenden) worden ontsloten via de huidige ontsluiting aan de noordkant van het plangebied. Het betreft een ontsluiting op het wegennet, die past bij de schaal van de ontwikkeling. Binnen het plangebied, buiten het zicht, is ruimte voor het parkeren van enkele voertuigen (ten behoeve van het beheer).

5.8 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Op 1 april 2011 is het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage in werking getreden. Een belangrijke wijziging betreft het indicatief maken van de drempelwaarden in onderdeel D (betreft de m.e.r.-beoordeling) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Concreet betekent dit dat het bevoegd gezag zich er nog steeds van moet vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben ook wel genoemd de 'vergewisplicht'. Het komt er op neer dat voor elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteiten die voorkomen op de D-lijst, beoordeeld moet worden of er voor activiteiten en projecten een m.e.r. gemaakt moet worden. Voor projecten of activiteiten die beneden de drempelwaarden vallen moet een toets worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r. beoordeling noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor m.e.r.

De toetsing in het kader van de vormvrije m.e.r.-beoordeling dient te geschieden aan de hand van de selectiecriteria in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling. In deze bijlage staan drie hoofdcriteria centraal:

- de kenmerken van het project;
- de plaats van het project;
- de kenmerken van de potentiële effecten.

Het project maakt een functiewijziging naar een zonnepark mogelijk. De voorgenomen ontwikkeling is niet opgenomen in de D-lijst van het Besluit m.e.r. Het zonnepark betreft bijvoorbeeld geen landinrichtingsproject (D9). Er is geen sprake van een landinrichting als bedoeld in de Wet inrichting landelijk gebied. De ontwikkeling van een zonnepark valt pas onder deze categorie als deze onderdeel uitmaakt van een groter landinrichtingsproject.

Daarnaast geldt dat voor de oprichting, wijziging of uitbreiding van een industriële installatie (D22.1) bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water, een drempelwaarde geldt van een vermogen van 200 megawatt (thermisch) of meer (voor een elektriciteitscentrale) en, indien het een wijziging of uitbreiding betreft:

- 1°. het vermogen met 20% of meer toeneemt, of
- 2°. de inzet van een andere brandstof tot doel heeft.

Het voorliggende project betreft een zonnepark met ruim minder opgewekt vermogen en er wordt geen stoom en warm water geproduceerd.

Voor het voorgenomen plan is geen m.e.r.-beoordeling of vormvrije m.e.r. benodigd. Het zonnepark valt niet onder het Besluit milieueffectrapportage.

Het zonnepark wordt aangelegd met respect voor de bodem en door de open cultuur is hier geen schade te verwachten. De constructie wordt zodanig aangelegd dat er geen schade ontstaat en het systeem makkelijk demontabel is. De locatie is onderzocht op het gebied van aanwezige ecologische en archeologische waarden. Hieruit blijkt dat het gebied wel een archeologische verwachtingswaarde kent, maar geschikt is voor planontwikkeling. De locatie is niet gelegen in een Natura 2000-gebied, Natuur Netwerk Nederland-zonering of ander natuurgebied. Het realiseren van een zonnepark op de planlocatie is goed onderzocht in het kader van de onderzoeken welke deel uit maken van de voorliggende ruimtelijke onderbouwing. Resumerend zullen er zowel tijdens de aanlegfase, als tijdens de gebruiksfase, als tijdens de ontmantelingsfase, geen significante negatieve effecten bestaan voor het milieu.

Gelet op de kenmerken van het project, en de kenmerken van de potentiële effecten zullen geen belangrijke negatieve milieugevolgen optreden. Eén en ander blijkt tevens uit dit hoofdstuk waarbij uitgebreid is ingegaan op de milieu- en omgevingsaspecten.

5.9 Leidingen

Ten behoeve van het plan dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van ondergrondse kabels en planologisch relevante leidingen. Er liggen geen kabels in het plangebied die beperkend zijn voor het voorgenomen plan, anders dan de aardgasleiding in de noordoostelijke punt van het plangebied (zie paragraaf 5.5).

5.10 Lichtreflectie

Om schittering van zonnepanelen tegen te gaan wordt een anti reflectie coating of folie toegepast. Het zonnepark wordt landschappelijk ingepast, waardoor de zonnepanelen vanaf de begane grond niet zichtbaar zijn.

Daarnaast heeft Qing Sustainable een tool ontwikkelt om voor omwonenden van een zonnepark te bepalen of zij mogelijk last zullen krijgen van hinderlijke reflectie vanuit een zonnepark. De tool kan aangeven hoeveel minuten, vanaf welke oriëntatie en op welk moment van het jaar er mogelijke reflectie optreedt. Hiermee kan de ontwikkelaar of landschapsarchitect van het zonnepark dan rekening mee houden in het inplannen van beplanting en de oriëntatie van de zonnemodules.

Met deze tool heeft Qing Sustainable de mogelijkheid van schittering op omliggende erven van Zonnepark 't Zonneveld onderzocht. Hierbij is geen rekening gehouden met vegetatie tussen de woningen en de panelen. De berekeningen is uitgevoerd alsof er geen vegetatie aanwezig zal zijn. Conclusie van het onderzoek is dat op geen van de omliggende erven sprake zal zijn van schittering. Het rapport is opgenomen als separate bijlage.

5.11 Electromagnetische straling

Zowel bij de omvormers als de transformatoren zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (μT). Dit voorzorgsprincipe dient daarmee ook gehanteerd te worden bij de ontwikkeling van een zonnepark, door de afstand van een zonnepark tot woningen en andere gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 μT komt. In het RIVM 'Verkenning van extreem-laagfrequente (ELF) magnetische velden bij verschillende bronnen' (RIVM-rapport 609300011/2009) wordt aandacht besteed aan elektromagnetische velden als gevolg van de aanwezigheid van transformatorstations. De sterkte van deze velden neemt sterk af wanneer de afstand tot de bron groter wordt. Uit het onderzoek blijkt dat 0,4 μT wordt bereikt op een afstand van maximaal 7 m van onderzochte transformatorstations. Gezien de relatief grote afstand van zowel omvormers als de transformatoren tot de dichtstbijzijnde woningen mag redelijkerwijs worden aangenomen dat elektromagnetische straling geen gezondheidsrisico vormt.

5.12 Warmteontwikkeling

Recente studies (o.a. Analysis of the potential for a heat Island Effect in Large Solar Farms, Columbia University) hebben onderzocht of er bij zonneparken sprake is van '(Urban) Heat Island Effects'. Uit onderzoeken is gebleken dat er onder bepaalde condities sprake kan zijn van een hogere temperatuur direct boven zonneparken. Direct rondom zonneparken zijn eventuele temperatuurverschillen deels, danwel geheel te verwaarlozen, afhankelijk van de windrichting en eventuele neerslag. Het is dan ook niet te verwachten dat er sprake zal zijn van significante temperatuurverschillen in de omgeving van het zonnepark, door de komst van dit zonnepark. Daarbij komt dat er in dit specifieke plan is gekozen voor een zuidopstelling, met begroeiing tussen de panelen. Ook wordt er in en om het zonnepark relatief veel beplanting toegevoegd. Dit zorgt ervoor dat afkoeling door verdamping blijft plaatsvinden. Er is op dit moment nog geen wet- en/of regelgeving omtrent '(Urban) Heat Island Effects' in Nederland.

5.13 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn alle relevante milieuaspecten beschreven. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling geen milieubelemmeringen met zich meebrengt.

6

RUIMTELIJKE INPASSING ZONNEPARK

6.1 Inleiding

Conform het overheidsbeleid dient het zonnepark ruimtelijk op een goede wijze ingepast te worden. In dit hoofdstuk worden eerst de belangrijkste uitgangspunten voor de ruimtelijke inpassing van het zonnepark opgesomd (deze zijn uitgebreid weergegeven in de voorgaande hoofdstukken van deze ruimtelijke onderbouwing). Vervolgens wordt de ruimtelijke inpassing beschreven. Tot slot komen de maatschappelijke meerwaarde van het project en de toepassing van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving aan bod.

6.2 Uitgangspunten ruimtelijke inpassing zonnepark

Ten behoeve van een goede ruimtelijke inpassing van het zonnepark zijn de kenmerken van het plangebied, de technische uitgangspunten, de beleidsmatige uitgangspunten, de landschappelijke uitgangspunten en de milieutechnische uitgangspunten leidend. Daarnaast zijn bij het ontwerp de wensen van omwonenden en andere belanghebbenden, waar mogelijk, meegenomen. De uitgangspunten zijn in de vorige hoofdstukken nader toegelicht. Hieronder volgen in het kort enkele belangrijke uitgangspunten.

Belangrijkste landschappelijke kenmerken plangebied en directe omgeving (zie ook het bijgevoegde Ruimtelijke Kwaliteitsplan (inrichtingsplan) en hoofdstuk 2 van deze ruimtelijke onderbouwing)

- Gebruik de potentieel natuurlijke vegetatie. Binnen het plangebied varieert deze (zie het separaat bijgevoegde Ruimtelijke Kwaliteitsplan (inrichtingsplan));
- Halfopen tot besloten landschap met bosgebieden en heideterreinen;
- Regelmatige en grootschalige verkaveling;
- Strak, rechthoekig wegenpatroon met wegbepanting;
- Rij oude eiken aanwezig in plangebied. Dit is mogelijk een restant van een oude houtwal.

Belangrijkste technische uitgangspunten (zie hoofdstuk 2 van deze ruimtelijke onderbouwing)

- Een zonnepark van ruim 13 hectare;
- Panelen worden maximaal 1,54 meter hoog;
- Ruimte voor enkele bouwwerken (zoals transformatorgebouw, inkoopstation en twee containers);
- De panelen worden zuid-georiënteerd;
- De bestaande ontsluiting gebruiken;

- Er wordt een hekwerk rond het park aangelegd, waar nodig. Gebruiken natuurlijke barrières van de watergangen rond het gebied.

Beleidsmatige uitgangspunten (zie hoofdstuk 3 van deze ruimtelijke onderbouwing)

- Een zone langs de noordrand inrichten als natuurstrook, aansluitend op de bestaande natuurstrook en de bomen langs de Westeindigerdijk;
- Instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige reliëf;
- Bij ontwikkelingen is de (strekings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt;
- Instandhouding (en waar mogelijk verbeteren) van de dragende lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen en ontginningslinten met erven en de kenmerkende grote ruimtematen (laag van het agrarische cultuurlandschap, gebiedskenmerken);
- Nieuwe bebouwing moet zorgvuldig worden ingepast binnen het besloten heideontginningslandschap. Er komen verschillende vormen van beplantingstypen voor: wegbepanting, erfbeplanting, singels en verspreid liggende bosjes. Langs een aantal wegen komen eikenlanen voor, voornamelijk enkelzijdig. Verspreid over het gebied liggen een aantal kleine en grote bosgebieden. Dit zijn vooral gemengde loofbossen waarvan een aantal zijn aangeplant in de ruilverkavelingsperiode. In deze bossen komt een menging voor van berk, eik en acacia. De berk is een typerende boomsoort voor de heideontginningen. Her en der komt deze soort terug in de menging van de bosjes, langs de weg en in de houtsingels in het gebied. Een andere soort die veel voorkomt in het gebied is de zwarte els en dan vooral in de houtsingels. Op een aantal plekken in het gebied, zowel langs de weg als midden in het veld, komen ook solitaire bomen voor, veelal eiken en berken.

Milieutechnische uitgangspunten (zie hoofdstukken 4 en 5)

- Onder de zonnepanelen geen gesloten verharding aanleggen;
- Inkoopstation, transformatorstation en omvormerstations op voldoende afstand van burgerwoningen situeren.

Enkele wensen vanuit de omwonenden

- Men wil zo min mogelijk zicht op het zonnenveld (zo laag mogelijke opstelling van panelen), maar wil er wel graag nog overheen kunnen kijken, richting de heuvels in de verte in Duitsland.
- Een singel van maximaal 2 meter hoog;
- Er zijn diverse wensen naar voren gebracht m.b.t. het assortiment beplanting. O.a. de wens voor het toepassen van een kruidenrijk mengsel en bloeiende heesters voor bijen.

6.3 Ruimtelijke inpassing zonnepark

Op basis van de genoemde uitgangspunten is een Ruimtelijk Kwaliteitsplan (inrichtingsplan) opgesteld (zie het separaat bijgevoegde Ruimtelijk Kwaliteitsplan). In deze paragraaf wordt dit plan beknopt weergegeven.

Figuur 16: Weergave inrichtingsplan (in de separate bijlage is het inrichtingsplan op schaal, en goed leesbaar, weergegeven). In dit bijgevoegde inrichtingsplan (Ruimtelijk Kwaliteitsplan) zijn ook de dwarsdoorsnedes opgenomen, en enkele visualisaties.

Permanente natuurzone aan de noordkant

De natuurzone aan de noordkant is circa 11.500 m² groot. Aan de noordkant worden de bestaande bomen langs de weg aangevuld met boomvormers tot een aaneengesloten kernvegetatie. Ten zuiden hiervan komt een mantel van kleine boomvormers en grote struiken. Op de overgang met het zonneveld komen de lage heesters en meer zonminnende soorten als braam en kamperfoelie. Zo ontstaat een geleidelijke overgang van kern-, mantel- en zoomvegetatie. In de zuidoostkant van deze zone wordt een poel gerealiseerd met een flauwe noordoever, een steile zuidoever en voldoende afstand tot opgaande beplanting voor een goede bezonning. De plantsoorten zijn gebaseerd op de bodem en waterhuishouding, aangevuld met enkele soorten, specifiek voor versterking van het voedselaanbod voor insecten. De plantsoorten bestaan uit boomvormers

(plantafstand 20 meter, om voldoende ruimte te houden voor de struiken) te weten: zomereik (20%), ruwe berk (30%), zachte berk (op vochtigere plekken) (30%) en ratelpopulier (20%). Struiken (gelijke verdeling): vuilboom, lijsterbes, vlier, hazelaar, amandelwilg, boswilg, geoorde wilg, grauwe wilg, zwarte els, krent, wilde appel, meidoorn, sleedoorn, wilde roos, kamperfoelie (zonkant) en braam (lichte schaduw) en hедера (schaduw) en op natte plekken richting de beek ook zwarte appelbes. De soorten worden in groepen van 5 tot 7 stuks per soort gemengd en in wildverband aangeplant met een onderlinge plantafstand van 1 m¹. Dit leidt tot een totaal aantal van 11.625 stuks plantgoed. In de oostelijke punt worden vanwege de aardgasleiding geen diepwortelende bomen geplaatst.

Om de werking van de verbinding van deze natuurzone verder te versterken is de initiatiefnemer bereid een fauna-uittreed plaats te realiseren in het kanaal. Indien dit niet mogelijk blijkt, wordt de geschatte investering hiervan (€ 10.000,-) gereserveerd voor investeringen in landschap en natuur elders.

Permanente houtwal in plangebied

Het restant van de houtwal midden in het plangebied wordt hersteld en versterkt middels enkele boomvormers, om het lijnvormige element te versterken. Ook deze beplanting kent een permanent karakter. De houtwal wordt opnieuw ingeplant met zes nieuwe zomereiken (maat 14-16), zodat de bestaande rij eiken weer volledig wordt. Daarnaast wordt onderbegroeiing toegevoegd op een oppervlakte van 5.400 m² met een permanent karakter, passend bij de situatie ter plekke, bestaande uit de volgende struiken (gelijke verdeling): amandelwilg, vuilboom, lijsterbes, grauwe wilg, vlier, vogelkers, hazelaar en eenstijlige meidoorn, sleedoorn, wilde roos, Gelderse roos, krent, kamperfoelie (zonnig), hop (zonnig), braam (half-schaduw), hедера (schaduw) en framboos. De soorten worden in groepen van 5 tot 7 stuks per soort gemengd en in wildverband aangeplant, met een onderlinge plantafstand van 1 m¹. Dit leidt tot een totaal aantal van 5.400 stuks plantgoed.

Inpassing randen zonnepark

Er worden brede stroken, met hoofdzakelijk struikvormers, aangeplant aan de zuidoost-, en westkant. Door de extra breedte wordt het mogelijk de strook gefaseerd te beheren, waardoor tijdens onderhoud, altijd een deel van de beplanting blijft staan. De zuidoostkant sluit aan op de Radewijkerbeek. De noordwestkant sluit aan op de kwelsloot langs het kanaal. In de dwarsprofielen, in het separaat bijgevoegde Ruimtelijk Kwaliteitsplan (inrichtingsplan), is te zien hoe met de landschappelijke inpassing wordt aangesloten op de rietoevers en onderhoudspaden van het waterschap. Langs de zuidwestkant is een perceelsloot aanwezig. Deze dient vanaf het plangebied te worden onderhouden. Daartoe is een strook van 2 meter vrij gehouden, voordat de landschappelijke inpassing met struikvormers begint. Met de sortimentskeuze wordt naast de bodem en grondwaterhuishouding rekening gehouden met enkele aanvullende soorten ten behoeve van de patrijs.

Omdat de singel ten doel heeft het zonnepark zoveel mogelijk aan het zicht te onttrekken is deze zo breed ontworpen dat het in twee delen te onderhouden is, in de lengterichting doorsneden. Beiden helften worden wisselend om de 2 tot 3 jaar onderhouden, en indien nodig vaker, om de hoogte beperkt te houden. Zo ontwikkelt een dichte vegetatie die ook dicht blijft. Het struweel wordt minimaal 1,54 meter en maximaal 2 meter hoog. Voor de plantsoorten is gekozen uit een selectie van struiken van bij de potentieel natuurlijke vegetatie. Dit sluit tevens aan op de zone even ten zuiden van het plangebied, zoals deze recentelijk is gerealiseerd door het waterschap. Er worden vanwege de wens van omwonenden en in verband met het voorkomen van schaduw op het zonneveld geen boomvormers toegepast. Het sortiment bestaat uit de volgende struiken (gelijke

verdeling): vuilboom, geoorde wilg, kruipwilg, grauwe wilg, vlier, hazelaar en eenstijlige meidoorn, sleedoorn, wilde roos, Gelderse roos, krent, zwarte appelbes en kamperfoelie. De soorten worden in groepen van 5 tot 7 stuks per soort gemengd en in wildverband aangeplant, met een onderlinge plantafstand van 1 m¹. Op enkele plekken kunnen groepen beplanting doorgroeien (zie cirkeltjes in het vak op de plankaart) om zo meer diversiteit te krijgen en een gevarieerd beeld.

De te realiseren beplanting aan de randen is permanent.

Veld met zonnepanelen

Het grootste deel van het zonnepark (de kern) wordt ingevuld met zonnepanelen en bijbehorende bouwwerken. Om de openheid zoveel mogelijk te respecteren worden de panelen op een hoogte van maximaal 1,54 m boven maaiveld geplaatst. Hierdoor is er vanaf de hoger gelegen kade en de omgeving ruim zicht over het zonneveld. Tussen de rijen met panelen wordt kruidenrijk grasland ontwikkeld.

Waar een hekwerk noodzakelijk is staat dit ten opzichte van de landschappelijke inpassing altijd aan de kant van het zonneveld. Het hekwerk is 2 meter hoog. Er worden maatregelen getroffen voor de faunapasseerbaarheid van het hekwerk voor kleine zoogdieren en reeën. Zoals het niet vastbinden van de onderste paar decimeters zodat kleine zoogdieren er onderdoor kunnen, en het plaatsen van enkele wild-uittrede plaatsen zodat dieren niet ongewenst op het zonneveld blijven steken.

Het hoofd-beheerpad bestaat uit grasbetontegels. De overige beheerpaden, tussen de rijen met panelen, worden ingevuld met kruidenrijk grasland. Het half-verharde beheerpad is zo veel mogelijk gelegd op delen van het terrein die niet ten behoeve van het zonneveld ingezet kunnen worden, zoals de schaduwzone ten noorden van de houtwal.

Ten behoeve van het zonneveld zijn enkele gebouwtjes nodig. Het aansluitstation wordt bij de entree aan de noordkant gesitueerd, in de natuurstrook. Verder worden de gebouwen met name geplaatst bij de beheerpaden en in de schaduwzone.

Beplantingsplan- en beheerplan

Voor dit plan is een concreet beplantings- en beheerplan opgesteld, welke is opgenomen in het separaat bijgevoegde Ruimtelijk Kwaliteitsplan (inrichtingsplan).

6.4 Maatschappelijke meerwaarde

De realisatie van het zonnepark zorgt op verschillende aspecten voor een maatschappelijke meerwaarde. Ten eerste wordt met het zonnepark duurzame energie opgewekt. Aan deze opwekking van duurzame energie is maatschappelijk behoefte. Zo is zowel op rijks, provinciaal als gemeentelijk niveau de doelstelling uitgesproken fors meer duurzame energie te gaan opwekken. Het voorliggende project draagt daaraan bij. Het realiseren van kruidenrijk grasland, heesters en een natuurzone draagt bij aan de biodiversiteit. Tot slot worden er mogelijkheden geboden voor financiële participatie (zie paragraaf 6.5).

6.5 Kwaliteitsimpuls Zonnevelden

In paragraaf 3.3.1 van deze ruimtelijke onderbouwing is onderbouwd dat het plan voldoet aan de Kwaliteitsimpuls Zonnevelden. In deze paragraaf is nog eens nader onderbouwd dat met dit plan niet alleen een basisinspanning wordt geleverd in de vorm van een goede ruimtelijke inpassing. Er worden ook extra investeringen gedaan. Voor het bepalen van de hoogte van aanvullende kwaliteitsprestaties is het plan daartoe ook nog eens getoetst aan de hand van de volgende drie variabelen:

- Gebiedseigenheid van de ontwikkeling;
- Schaal van de ontwikkeling en impact op de omgeving;
- Eigen belang versus maatschappelijke belangen.

Gebiedseigenheid

De voorgenomen ontwikkeling is in beginsel gebiedsvreemd. Een zonnepark betreft een relatief nieuw fenomeen in het nederlandse landschap. Een zonnepark is echter wel goed landschappelijk inpasbaar op deze locatie, binnen de bestaande ruimtelijke en landschappelijke context, in de nabijheid van de stad Hardenberg.

Schaal en impact

Hoewel het zonnepark een relatief groot oppervlak (grote schaal) beslaat en daarmee ook impact heeft, zal deze impact ook relatief beperkt zijn. Het zonnepark wordt goed landschappelijk ingepast, binnen de bestaande ruimtelijke en landschappelijke context, waarbij de panelen grotendeels aan het zicht worden onttrokken.

Eigen belang versus maatschappelijk belang

Naast een eigen belang, vult het project nadrukkelijk ook een groot maatschappelijk belang in. Het opwekken van fors meer duurzame energie is een doelstelling van de overheid (de energietransitie).

Conclusie

Naast een goede landschappelijke inpassing van het zonnepark, zijn ook extra investeringen in ruimtelijke kwaliteit nodig. Met het voorliggende plan worden deze extra investeringen gedaan. Dit betreffen:

- Realisatie van een permanente natuurzone van 11.500 m² (het zonnepark is tijdelijk);
- Het restant van de houtwal midden in het plangebied wordt hersteld en versterkt middels enkele boomvormers, om het lijnvormige element te versterken. Om nu en in de toekomst voldoende ruimte voor de bomen beschikbaar te houden, wordt de zone onder de bomen ingeplant met heesters. Ook deze beplanting is permanent (oppervlakte van 5.300 m²).
- De te realiseren beplanting aan de randen is permanent en aan enkele randen extra breed.
- Om de werking van de verbinding van de natuurzone aan de noordkant van het plangebied verder te versterken is de initiatiefnemer bereid een fauna-uittreed plaats te realiseren in het kanaal. Indien dit niet mogelijk blijkt, wordt de geschatte investering hiervan (€ 10.000,-) gereserveerd voor investeringen in landschap en natuur elders.

In te tabel hierna wordt de verdeling qua invulling met zonneveld, tijdelijke landschappelijke en natuurlijke inrichting en permanente landschappelijke en natuurlijke inrichting weergegeven.

Totaal plangebied	13,39 hectare
Zonneveld	9,26 hectare
Permanente landschappelijke en natuurlijke inrichting (bosstrook, houtwal, struweel (randen), natuurstroken)	3,80 hectare
Tijdelijke natuur (kruidenstrook, extensief beheerpad, overig)	0,70 hectare

- Percentage landschappelijke/natuurlijke inrichting beslaat 28,2% van het totale plangebied.
 - In het kader van dubbelruimtegebruik is bewust gekozen voor een zuidopstelling met een ruimte van 1,5 meter tussen de rijen. Het feitelijk zonneveld is daarmee ca. 80% van 9,26 = 7,40 hectare.
- Er worden mogelijkheden geboden aan omwonenden en andere inwoners uit de gemeente, om te participeren en te profiteren. De mogelijkheden voor participatie zijn uitgebreid weergegeven in het separaat bijgevoegde document 'Omgevingsproces Zonnepark Zonneveld'. Hierna volgen heel beknopt, en puntsgewijs, enkele mogelijkheden die worden geboden.
 - LC Energy biedt omwonenden de mogelijkheid om 50% van het vereiste eigen vermogen te investeren via een speciaal hiervoor opgericht fonds. Dit fonds levert aantrekkelijke rendementen op, waardoor omwonenden financieel profiteren van het zonnepark.
 - LC Energy stelt tot maximaal 10% van het zonnepark beschikbaar voor een 'Postcoderoos regeling project' voor een lokale Energie Coöperatie.
 - Omwonenden die in een groter gebied rondom de projectlocatie wonen, krijgen de gelegenheid om een gereduceerd PV-systeem voor hun dak aan te schaffen via een lokale installateur. Deze korting komt voort uit de schaalvoordelen die LC Energy realiseert op de inkoop van de zonnepanelen en één op één doorzetten naar de lokale installateur.
 - Er worden rondleidingen gegeven aan omwonenden, belangenorganisaties en schoolkinderen. Bij de opening van het park zullen belanghebbenden een uitnodiging krijgen voor een informatieve rondleiding. Tijdens dit soort 'tours' zullen de uitdagingen van de energietransitie worden belicht, om zodoende ook jongeren te enthousiasmeren voor de energietransitie.

Tijdens de bouw van het park en tijdens de daaropvolgende exploitatie van het park, zal altijd de voorkeur gegeven worden aan lokale bedrijven. Waar mogelijk kiest LC Energy voor de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit op basis van SROI (social return on investment) via lokale sociale dienstverlening. Deze mensen kunnen worden ingezet voor de aanleg van het park, omheining, grondwerk, beveiliging, huisvesting en catering voor werknemers tijdens de bouw en beheer van het park.

7

UITVOERBAARHEID

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoerbaarheid van het te ontwikkelen plan. De ruimtelijke uitvoerbaarheid, de maatschappelijke uitvoerbaarheid en de economische uitvoerbaarheid wordt beschreven.

7.2 Ruimtelijke uitvoerbaarheid

In voorgaande hoofdstukken is beschreven hoe het voorgenomen project past binnen het van toepassing zijnde overheidsbeleid. Geconstateerd is dat er geen omgeving- en milieukundige belemmeringen zijn. Ruimtelijk is de voorgenomen ontwikkeling daarmee uitvoerbaar.

7.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Omgevingsproces

LC Energy heeft omwonenden en andere belanghebbenden zorgvuldig geïnformeerd over het plan. Ook is, waar mogelijk, rekening gehouden met de wensen van omwonenden en andere belanghebbenden. Een verslag van het omgevingsproces is opgenomen in het separaat bijgevoegde document 'Omgevingsproces Zonnepark Zonneveld'. Een samenvatting van het omgevingsproces is weergegeven in paragraaf 2.3.11.

Vooroverleg

Het Rijk

Geoordeeld is dat dit ruimtelijke plan geen nationale belangen schaadt. Daarom is afgezien van het voeren van vooroverleg met het Rijk.

Provincie Overijssel

Het voorgenomen plan is afgestemd met de provincie Overijssel.

Waterschap Vechtstromen

Het waterschap heeft op zich geen oordeel over het zonneveld zelf, wel over de impact op de Radewijkerbeek en de oevers (zie separaat bijgevoegde vooroverlegreactie). De voorgestelde verbreding van de rietoever met daarachter een zone met struweel komt de ecologische waarde van de beek waarschijnlijk ten goede. Aan de zijde van het zonneveld hoeft geen onderhoudsvrije

ruimte aangehouden te worden als de toekomstig beheerder van de natuurstrook langs de beek ook de rietzone vanaf de landzijde (op waterschapseigendom) voor eigen rekening onderhoudt. Het waterschap zal dan de rietzone direct aan de waterzijde met een maaiboot mee maaien. Deze afspraak over onderhoud zal wel schriftelijk moeten worden vastgelegd, voordat het waterschap definitief akkoord kan gaan (voordat een watervergunning kan worden verleend). Er zal nog een watervergunning nodig zijn vanwege de nieuwe beplanting in de keurzone

Zienswijzen

De ontwerp omgevingsvergunning heeft voor de duur van zes weken voor zienswijzen ter inzage gelegen. De resultaten van de terinzagelegging worden besproken in de zienswijzennota die als bijlage bij de omgevingsvergunning is opgenomen.

7.4 Economische uitvoerbaarheid

Kostenverhaal gemeente

Met de initiatiefnemer wordt een anterieure overeenkomst gesloten, waarin het kostenverhaal (inclusief planschade en leges) is geregeld. Hierdoor is het kostenverhaal voor de gemeente volledig verzekerd. De vaststelling van een exploitatieplan is niet noodzakelijk.

Financiering zonnepark

De ontwikkeling van zonneparken doet LC Energy voor eigen rekening en risico. Hierbij wordt SDE+ subsidie aangevraagd die voor dit type projecten is bedoeld.

7.5 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat het voorgenomen plan ruimtelijk, maatschappelijk, en economisch uitvoerbaar is. De voorgenomen ontwikkeling kan dus worden gerealiseerd.